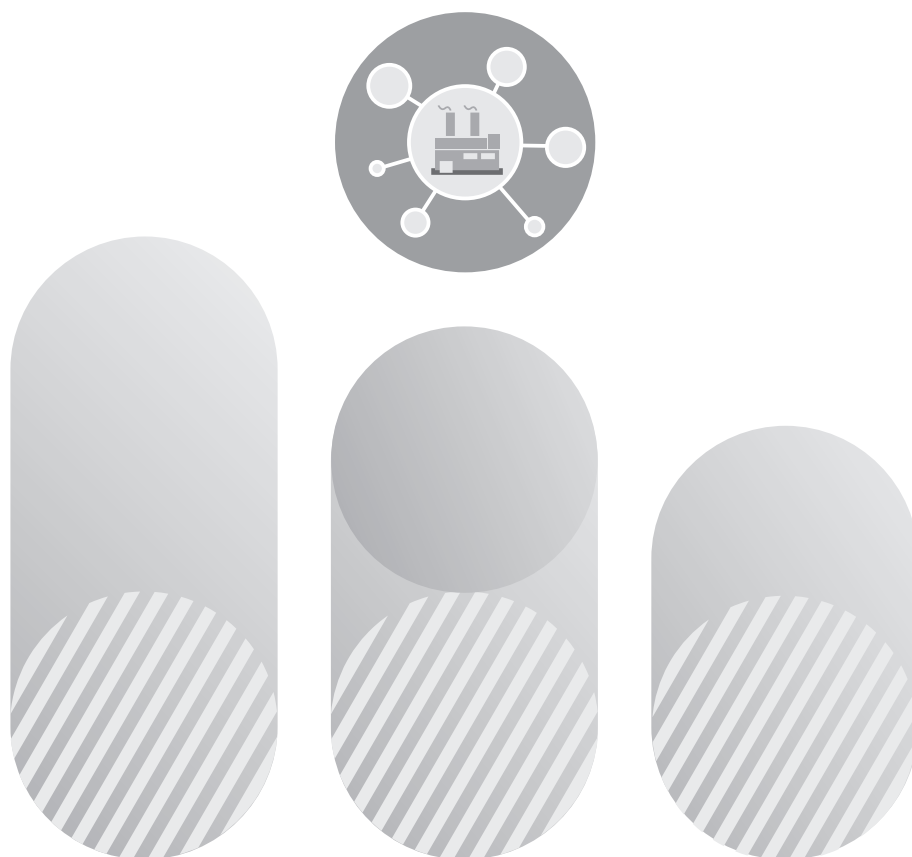

Grupy przedsiębiorstw w Polsce w 2017 r.

Enterprise groups in Poland in 2017

Grupy przedsiębiorstw w Polsce w 2017 r.

Enterprise groups in Poland in 2017

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Przedsiębiorstw
Statistics Poland, Enterprises Department

Zespół autorski

Editorial team

Danuta Cybula, Anna Piotrowska

Kierujący

Supervisor

Aneta Płatek

Skład i opracowanie graficzne:

Typesetting and graphics:

Anna Piotrowska

ISSN 2082-7873

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website

www.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Grupy przedsiębiorstw i podmioty wchodzące w ich skład zachowują się inaczej niż przedsiębiorstwa działające niezależnie. W celu analizy tych zjawisk Główny Urząd Statystyczny od 2008 r. prowadzi badanie grup przedsiębiorstw. Badanie to prowadzone na formularzu GP *Sprawozdanie statystyczne dla grup przedsiębiorstw*, umożliwia coroczne prezentowanie informacji o grupach przedsiębiorstw funkcjonujących w Polsce.

W tym roku przedstawiamy Państwu kolejną edycję opracowania, w którym omówiona została zbiorowość grup przedsiębiorstw działających w Polsce w roku 2017 oraz jej wyniki ekonomiczne. Analiza przeprowadzona w niniejszej publikacji dotyczy m.in. rodzaju prowadzonej działalności i struktur grup, a także uzyskiwanych przez nie wyników finansowych.

W części pierwszej opracowania zaprezentowano wyniki działalności grup przedsiębiorstw w Polsce w 2017 roku. Część drugą stanowią uwagi metodologiczne zawierające definicje wykorzystywanych w opracowaniu podstawowych pojęć dotyczących grup przedsiębiorstw oraz informację o zakresie podmiotowym i przedmiotowym badania. Uzupełnieniem analiz są szczegółowe tablice zawarte w Aneksie.

Pragniemy podziękować wszystkim Respondentom, którzy wypełnili formularz GP *Sprawozdanie statystyczne dla grup przedsiębiorstw*, będący podstawą do opracowania niniejszej publikacji.

Zastępca Dyrektora
Departamentu Przedsiębiorstw

/-/ Aneta Płatek

Warszawa, grudzień 2018 r.

Preface

Enterprise groups and entities being members of them behave differently from enterprises operating independently. In order to analyse these phenomena, Statistics Poland has been conducting research on enterprise groups since 2008. The survey conducted on the GP (EG) form '*The statistical report for enterprise groups*' enables to present annually information on enterprise groups operating in Poland.

This year, we present the next edition of publication, which discusses the population of enterprise groups acting in Poland in 2017 and its economic results. The analysis carried out in this publication concerns, among others the type of business activity and groups' structures as well as the financial results achieved by them.

Part one of the publication presents the performance of enterprise groups in Poland in 2017. Part two contains methodological notes with definitions of the basic terms concerning enterprise groups, and information on the scope and content of the study. The analysis was supplemented with detailed tables included in the Appendix.

We would like to thank all Respondents who filled out GP form '*The statistical report for enterprise groups*', which is the basis for the development of this publication.

Deputy Director
of the Enterprises Department

/-/ Aneta Płatek

Warsaw, December 2018

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	3
<i>Preface.....</i>	<i>4</i>
Spis wykresów	6
<i>List of charts .....</i>	<i>6</i>
Spis schematów	8
<i>List of figures .....</i>	<i>8</i>
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	9
<i>Symbols and main abbreviations.....</i>	<i>9</i>
Synteza	11
<i>Executive summary.....</i>	<i>12</i>
Rozdział 1. Podmioty krajowe działające w grupach przedsiębiorstw na tle przedsiębiorstw niefinansowych	13
<i>Chapter 1. Domestic entities belonging to enterprise groups on the background of non-financial entities.....</i>	<i>13</i>
Rozdział 2. Charakterystyka podmiotów krajowych należących do grup przedsiębiorstw.....	17
<i>Chapter 2. Characteristic of domestic entities belonging to enterprise groups .....</i>	<i>17</i>
Rozdział 3. Charakterystyka grup przedsiębiorstw	20
<i>Chapter 3. Characteristic of enterprise groups.....</i>	<i>20</i>
3.1. Rok powstania grupy	20
3.1. <i>Year of establishment of the enterprise group .....</i>	<i>20</i>
3.2. Kraje lokalizacji jednostek dominujących i zależnych.....	21
3.2. <i>Countries of location of dominant entities and subsidiaries.....</i>	<i>21</i>
3.3. Rodzaj działalności	22
3.3. <i>Kind of activity .....</i>	<i>22</i>
3.4. Kapitał własny.....	25
3.4. <i>Equity.....</i>	<i>25</i>
3.5. Pracujący	27
3.5. <i>Persons employed .....</i>	<i>27</i>
Rozdział 4. Wyniki finansowe grup przedsiębiorstw sporządzających skonsolidowane sprawozdania finansowe	31
<i>Chapter 4. Financial results of enterprise groups consolidating financial statements .....</i>	<i>31</i>
4.1. Skonsolidowany bilans	31
4.1. <i>Consolidated balance sheet .....</i>	<i>31</i>
4.2. Skonsolidowany rachunek zysków i strat	32
4.2. <i>Consolidated profit and loss account .....</i>	<i>32</i>
4.3. Wskaźniki ekonomiczne.....	34
4.3. <i>Economic indicators .....</i>	<i>34</i>

Uwagi metodologiczne.....	37
<i>Methodological notes.....</i>	<i>45</i>
1. Grupy przedsiębiorstw: pojęcie, cechy, struktura.....	37
1. <i>Enterprise groups: concept, characteristic, structure .....</i>	<i>45</i>
2. Zakres podmiotowy badania.....	40
2. <i>Scope of the survey.....</i>	<i>47</i>
3. Zakres przedmiotowy badania.....	41
3. <i>Content of the survey.....</i>	<i>48</i>
4. Metoda identyfikacji grup przedsiębiorstw.....	41
4. <i>Enterprise groups' identification method .....</i>	<i>49</i>
5. Objasnienia podstawowych pojęć	42
5. <i>Basic definition .....</i>	<i>49</i>
Aneks tabelaryczny – dostępny w formie odrębnego pliku Excel.....	52
<i>Tabular appendix – available in a separate Excel file.....</i>	<i>52</i>

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Podstawowe skonsolidowane dane finansowe grup przedsiębiorstw według typów grup w 2017 r.	11
<i>Chart 1. Basic consolidated financial data of enterprise groups by type of group in 2017 .....</i>	<i>12</i>
Wykres 2. Struktura podstawowych zmiennych dla podmiotów krajowych o liczbie pracujących 10 i więcej osób w podziale na podmioty należące i nienależące do grup przedsiębiorstw w 2017 r.	14
<i>Chart 2. Structure of basic variables for entities with 10 and more persons employed divided into entities belonging and not belonging to enterprise groups in 2017 .....</i>	<i>14</i>
Wykres 3. Struktura podstawowych zmiennych dla podmiotów krajowych o liczbie pracujących 10 i więcej osób według klas wielkości oraz w podziale na podmioty należące i nienależące do grup przedsiębiorstw w 2017 r.	15
<i>Chart 3. Structure of basic variables for entities with 10 and more persons employed by size class and divided into entities belonging and not belonging to enterprise groups in 2017.....</i>	<i>15</i>
Wykres 4. Udział podmiotów krajowych należących do grup w zbiorowości przedsiębiorstw niefinansowych o liczbie pracujących 10 i więcej osób w wybranych sekcjach PKD w 2017 r.	16
<i>Chart 4. Entities belonging to enterprise groups in the structure of non-financial entities with 10 and more persons employed in selected NACE sections in 2017 .....</i>	<i>16</i>
Wykres 5. Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw według form prawnych w 2017 r.	17
<i>Chart 5. Domestic entities belonging to enterprise groups by legal form in 2017 .....</i>	<i>17</i>

Wykres 6.	Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw według klasy wielkości i sekcji PKD w 2017 r.	18
Chart 6.	<i>Domestic entities belonging to enterprise groups by size class and NACE section in 2017</i>	18
Wykres 7.	Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw według województw w 2017 r.	19
Chart 7.	<i>Domestic entities belonging to enterprise groups by voivodship in 2017</i>	19
Wykres 8.	Grupy przedsiębiorstw prowadzące działalność w 2017 r. według roku powstania	20
Chart 8.	<i>Enterprise groups conducting activity in 2017 by year of establishment</i>	20
Wykres 9.	Lokalizacja zagranicznych jednostek dominujących najwyższego szczebla w 2017 r.	21
Chart 9.	<i>Location of foreign ultimate parent entities in 2017</i>	21
Wykres 10.	Lokalizacja zagranicznych jednostek zależnych w 2017 r.	22
Chart 10.	<i>Location of foreign subsidiaries in 2017</i>	22
Wykres 11.	Grupy przedsiębiorstw według sekcji PKD w 2017 r.	23
Chart 11.	<i>Enterprise groups by NACE section in 2017</i>	23
Wykres 12.	Typy grupy przedsiębiorstw według sekcji PKD w 2017 r.	24
Chart 12.	<i>Types of enterprise groups by NACE section in 2017</i>	24
Wykres 13.	Struktura grup przedsiębiorstw według typów grup i sekcji PKD w 2017 r.	25
Chart 13.	<i>Structure of enterprise groups by type of group and NACE section in 2017</i>	25
Wykres 14.	Grupy przedsiębiorstw według typów grup i wartości kapitału własnego w 2017 r.	26
Chart 14.	<i>Enterprise groups by type of group and value of equity in 2017</i>	26
Wykres 15.	Struktura grup przedsiębiorstw według wartości kapitału własnego w 2017 r.	27
Chart 15.	<i>Structure of enterprise groups by value of equity in 2017</i>	27
Wykres 16.	Pracujący w grupach przedsiębiorstw według typów grup i sekcji PKD w 2017 r.	28
Chart 16.	<i>Persons employed in enterprise groups by type of group and NACE section in 2017</i>	28
Wykres 17.	Struktura grup przedsiębiorstw według klas wielkości i typów grup w 2017 r.	29
Chart 17.	<i>Structure of enterprise groups by size class and type of group in 2017</i>	29
Wykres 18.	Grupy przedsiębiorstw według klas wielkości i sekcji PKD w 2017 r.	30
Chart 18.	<i>Enterprise groups by size class and NACE section in 2017</i>	30
Wykres 19.	Wybrane dane ze skonsolidowanych bilansów grup przedsiębiorstw w 2017 r.	32
Chart 19.	<i>Selected data from the consolidated balance sheets of enterprise groups in 2017</i>	32
Wykres 20.	Wyniki finansowe grup przedsiębiorstw sporządzających skonsolidowane sprawozdania finansowe w 2017 r.	33
Chart 20.	<i>Financial results of enterprise groups consolidating financial statements in 2017</i>	33

Wykres 21. Wskaźniki rentowności grup przedsiębiorstw sporządzających skonsolidowane sprawozdania finansowe w 2017 r.	35
<i>Chart 21. Profitability indicators of enterprise groups consolidating financial statements in 2017</i>	35
Wykres 22. Wybrane wskaźniki produktywności i zadłużenia grup przedsiębiorstw sporządzających skonsolidowane sprawozdania finansowe w 2017 r.	36
<i>Chart 22. Selected productivity and debt indicators of enterprise groups consolidating financial statements in 2017</i>	36

Spis schematów

List of figures

Schemat 1. Przykłady powiązań kontrolnych między jednostkami w grupie przedsiębiorstw	38
<i>Figure 1. Examples of control links between entities in the enterprise group</i>	45
Schemat 2. Przykłady struktur grup okrojonych pod kontrolą krajową	39
<i>Figure 2. Examples of domestically controlled truncated groups</i>	46
Schemat 3. Przykłady struktur grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną	39
<i>Figure 3. Examples of foreign controlled truncated groups</i>	47

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit</i>
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Znak #	dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics</i>
„W tym” "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Comma(,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Pełna nazwa <i>Complete name</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>
mln	milion <i>million</i>
mld <i>bn</i>	miliard <i>billion</i>
zł <i>zl</i>	złoty <i>zloty</i>
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności <i>Polish Classification of Activities</i>
NACE	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
tabl.	tablica <i>table</i>
UE	Unia Europejska <i>European Union</i>
p.proc.	punkt procentowy <i>percentage point</i>

Skrót <i>Abbreviation</i>	Pełna nazwa <i>Complete name</i>
sekcje PKD <i>sections of the NACE</i>	
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę x	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja x	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją <i>water supply; sewerage, waste management and remediation</i>
handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>trade; repair of motor vehicles</i>	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
zakwaterowanie i gastronomia <i>accommodation and catering</i>	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>accommodation and food service activities</i>
obsługa rynku nieruchomości x	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>real estate activities</i>
administrowanie i działalność wspierająca x	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierając <i>administrative and support service activities</i>
kultura, rozrywka i rekreacja x	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>arts, entertainment and recreation</i>
działy PKD <i>divisions of the NACE</i>	
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of pharmaceutical products</i>	produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
produkcja wyrobów z metali <i>manufacture of metal products</i>	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
produkcja maszyn i urządzeń x	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep x	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>

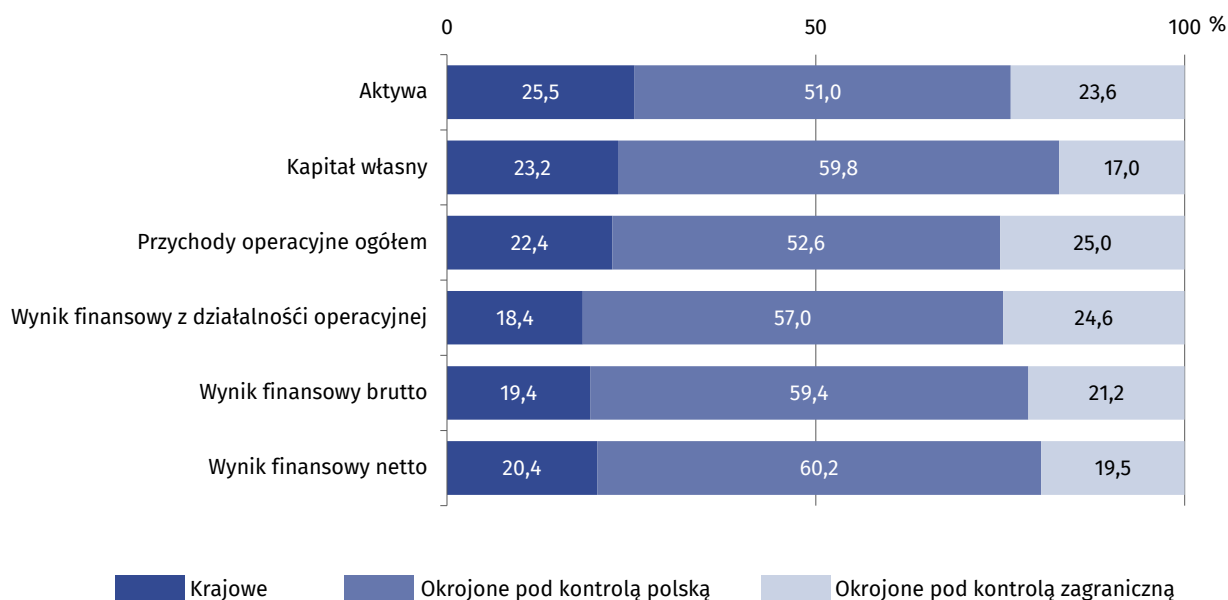
Synteza

Na podstawie badania przeprowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny wyodrębniono 2 239 grup przedsiębiorstw działających w Polsce w 2017 r., z tego 813 grup krajowych i 1 426 grup okrojonych. Pod kontrolą zagraniczną było 850 grup okrojonych, dla których jednostkami dominującymi najwyższego szczebla w 80,2% były podmioty mające siedziby w krajach członkowskich UE (w tym głównie w Niemczech, Holandii, na Cyprze, w Wielkiej Brytanii, Francji oraz Luksemburgu). Pod kontrolą polską było 576 grup okrojonych. Najwięcej podmiotów zależnych (bezpośrednio i pośrednio) od polskich jednostek dominujących zlokalizowanych było w Niemczech, na Ukrainie, w Czechach i Rosji.

Najwięcej badanych grup przedsiębiorstw prowadziło działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (27,5%) oraz handlu i naprawy pojazdów samochodowych (19,1%). Te obszary działalności skupiały także największą liczbę pracujących (łącznie 48,7% z 1 994,9 tys. pracujących ogółem w grupach przedsiębiorstw w końcu 2017 r.). Ponad połowę (59,1%) ogółu grup przedsiębiorstw stanowiły grupy o liczbie pracujących do 249 osób.

Wśród całej populacji wyodrębnionych grup przedsiębiorstw 959 konsolidowało swoje wyniki finansowe. W 2017 r. okrojone grupy przedsiębiorstw pod kontrolą polską, podobnie jak w roku poprzednim, osiągnęły najwyższy poziom aktywów, kapitału własnego, jak i uzyskanych przychodów operacyjnych ogółem oraz wyników finansowych. Wartość aktywów wykazana w skonsolidowanych bilansach grup przedsiębiorstw na koniec 2017 r. wyniosła ogółem 1 143,9 mld zł, z czego 51,0% było w posiadaniu grup okrojonych pod kontrolą polską. Łączna wartość skonsolidowanych kapitałów własnych była równa 507,6 mld zł. Grupy przedsiębiorstw uzyskały łącznie 913,2 mld zł przychodów operacyjnych ogółem. Wygenerowały one 68,6 mld zł zysku z działalności operacyjnej, przy czym na grupy okrojone pod kontrolą polską przypadło 57,0%. Wyniki finansowe brutto i netto ogółem grup wyniosły odpowiednio 62,6 mld zł i 45,7 mld zł, przy czym około 60% wygenerowały grupy okrojone pod kontrolą polską. Większość grup przedsiębiorstw osiągnęła zysk brutto, tj. 78,3% grup krajowych, 82,1% grup okrojonych pod kontrolą polską i 82,5% pod kontrolą zagraniczną. W 2017 r. wszystkie typy grup przedsiębiorstw charakteryzowały dodatnie wskaźniki rentowności.

Wykres 1. Podstawowe skonsolidowane dane finansowe grup przedsiębiorstw według typów grup w 2017 r.

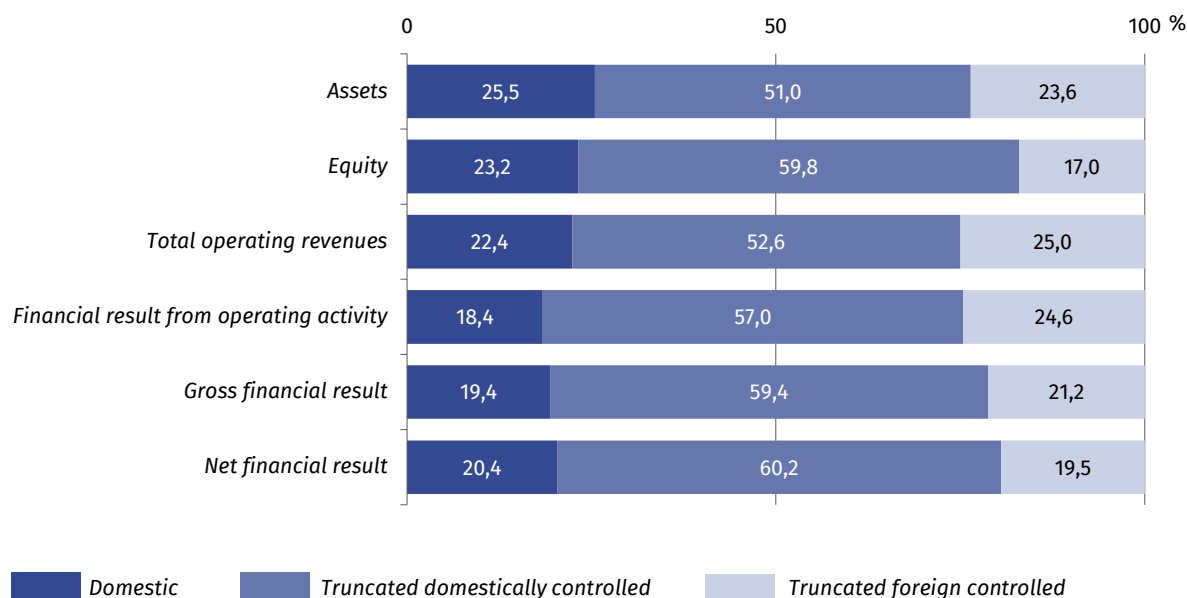
Executive summary

According to the survey conducted by Statistics Poland, there were 2 239 enterprise groups operating in Poland in 2017, 813 of which were domestic and 1 426 truncated. There were 850 foreign controlled truncated enterprise groups, for which the global group heads were in 80.2% entities headquartered in the EU Member States (mainly in Germany, the Netherlands, Cyprus, in United Kingdom, France and Luxembourg). There were 576 domestically controlled truncated groups. The majority of foreign subsidiaries dependent on domestic dominant entities (directly or indirectly) was situated in Germany, the Ukraine, the Czech Republic and Russia.

Most of enterprise groups under the survey performed their activity in manufacturing (27.5%) and trade; repair of motor vehicles (19.1%). These areas of economic activity also gathered together the largest number of persons employed (48.7% out of 1 994,9 thous. of persons employed of enterprise groups at the end of 2017). The majority (59.1%) of the total number of enterprise groups were groups employing up to 249 persons.

Out of the total number of the enterprise groups differentiated, 959 prepared consolidated financial statements. In 2017, domestically controlled truncated groups, similarly as in the previous year, achieved the highest level of assets, equity as well as total operating revenues and financial results. The value of assets shown in consolidated financial statements of enterprise groups at the end of 2017 amounted to a total of 1 143.9 bn zł, 51.0% of which belonged to domestically controlled truncated enterprise groups. The total value of equities amounted to 507.6 bn zł. Enterprise groups achieved 913.2 bn zł of total operating revenues. They generated 68.6 bn zł profit from operating activity, and domestically controlled truncated groups obtained 57.0% of this amount. The total gross and net financial results of the enterprise groups were respectively 62.6 bn zł and 45.7 bn zł, around 60% of which belonged to domestically controlled truncated groups. The majority of enterprise groups achieved gross profit, i.e. 78.3% of domestic groups, 82.1% of domestically controlled truncated groups, and 82.5% of foreign controlled truncated groups. In 2017 all types of groups achieved positive profitability indicators.

Chart 1. Basic consolidated financial data of enterprise groups by type of group in 2017

Rozdział 1.

Chapter 1.

Podmioty krajowe działające w grupach przedsiębiorstw na tle przedsiębiorstw niefinansowych

Domestic entities belonging to enterprise groups on the background of non-financial entities

Przedsiębiorstwa niefinansowe to osoby prawne, jednostki nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaklasyfikowane według PKD 2007 do następujących sekcji: B–J, L–N, P–S, z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, działalności organizacji członkowskich.

Poniższa analiza obejmuje podstawowe dane dla podmiotów o liczbie pracujących 10 i więcej osób, zidentyfikowanych w badaniu grup przedsiębiorstw jako należące do grup w odniesieniu do ogółu przedsiębiorstw niefinansowych tej samej wielkości, prowadzących działalność gospodarczą w 2017 r.

W analizie wykorzystano informacje pozyskiwane w rocznym badaniu przedsiębiorstw niefinansowych. Z uwagi na odmienne zakresy podmiotowe obu badań, dane prezentowane w tym rozdziale dla podmiotów powiązanych ograniczono do tej części zbiorowości, która jest obejmowana obu badaniami.

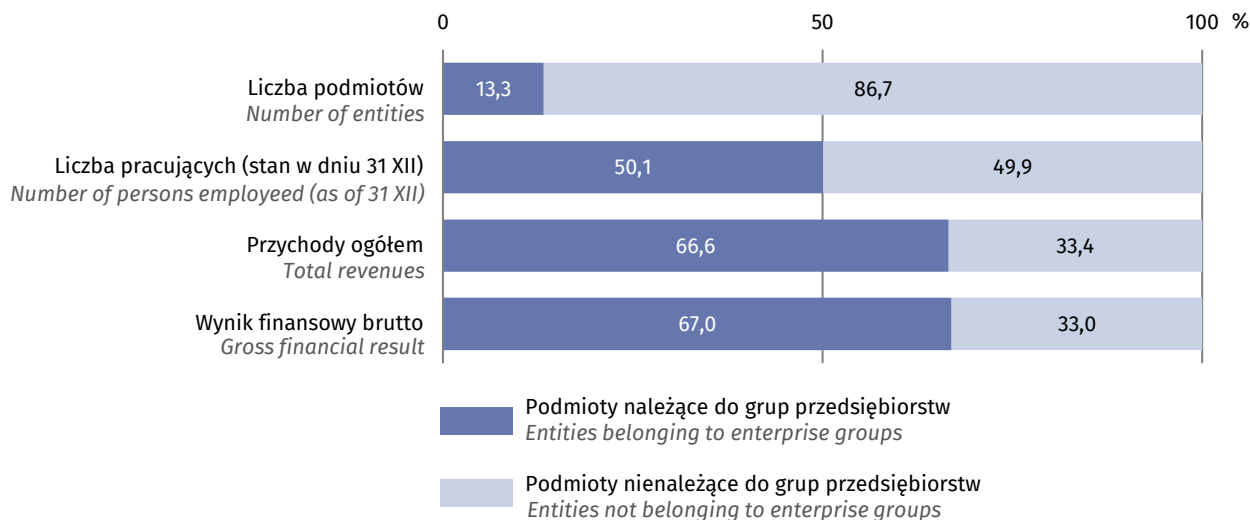
Podmioty należące do grup przedsiębiorstw odgrywają znaczącą rolę w polskiej gospodarce oraz wywierają istotny wpływ na efekty działalności ogółu przedsiębiorstw niefinansowych. Oceniając skalę tego zjawiska i jego znaczenie w poszczególnych obszarach aktywności gospodarczej, należy uwzględnić nie tyle liczebność jednostek powiązanych w grupy przedsiębiorstw, ale przede wszystkim osiągnięte przez nie przychody i wyniki finansowe, a także liczbę pracujących w nich osób w stosunku do ogółu przedsiębiorstw funkcjonujących na rynku.

Analizą objęto 9 710 podmiotów należących do grup przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób w porównaniu z 72 739 przedsiębiorstwami niefinansowymi tej samej wielkości (zob. Aneks, tabl. 1).

Do podmiotów o liczbie pracujących 10 i więcej osób, które należały do grup i jednocześnie były objęte rocznym badaniem przedsiębiorstw niefinansowych w 2017 r. należała połowa miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych. Ponadto, mimo niewielkiego udziału (13,3%) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych, na podmioty zorganizowane w grupy przypadało 2/3 przychodów ogółem (przychody z całokształtu działalności) oraz uzyskanego wyniku finansowego brutto.

Wykres 2. Struktura podstawowych zmiennych dla podmiotów krajowych o liczbie pracujących 10 i więcej osób w podziale na podmioty należące i nienależące do grup przedsiębiorstw w 2017 r.

Chart 2. Structure of basic variables for entities with 10 and more persons employed divided into entities belonging and not belonging to enterprise groups in 2017

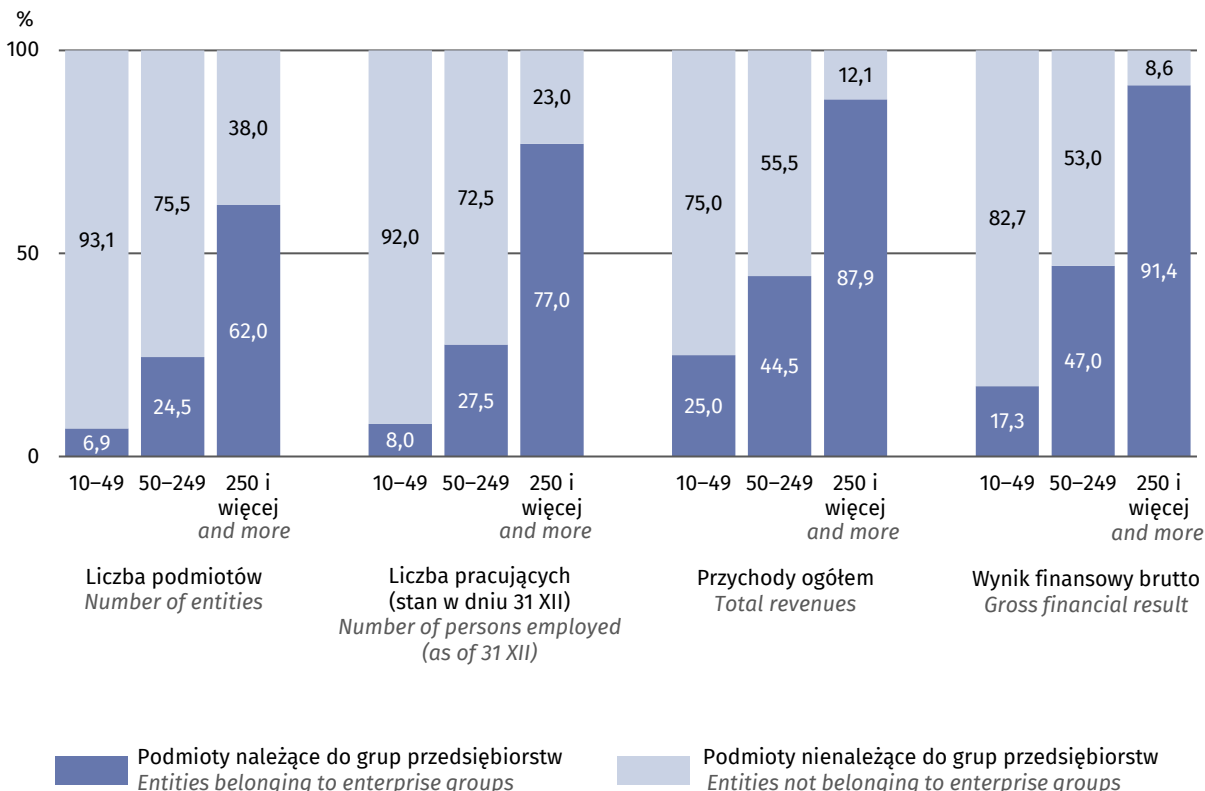

Rozpatrując struktury poszczególnych klas wielkości badanej zbiorowości podmiotów, odnotowano, że udział przedsiębiorstw należących do grup był w 2017 r. najwyższy wśród podmiotów o liczbie pracujących 250 i więcej osób, zarówno pod względem liczebności jednostek (62,0%), jak i pod względem liczby pracujących (77,0%), a także wartości wygenerowanych przychodów (87,9%) oraz uzyskanych wyników finansowych brutto (91,4%).

W klasie wielkości 50–249 osób pracujących niemal połowa przychodów ogółem oraz wyniku finansowego brutto została wygenerowana przez podmioty należące do grup przedsiębiorstw: odpowiednio 44,5% oraz 47,0%.

Wykres 3. Struktura podstawowych zmiennych dla podmiotów krajowych o liczbie pracujących 10 i więcej osób według klas wielkości oraz w podziale na podmioty należące i nienależące do grup przedsiębiorstw w 2017 r.

Chart 3. Structure of basic variables for entities with 10 and more persons employed by size class and divided into entities belonging and not belonging to enterprise groups in 2017

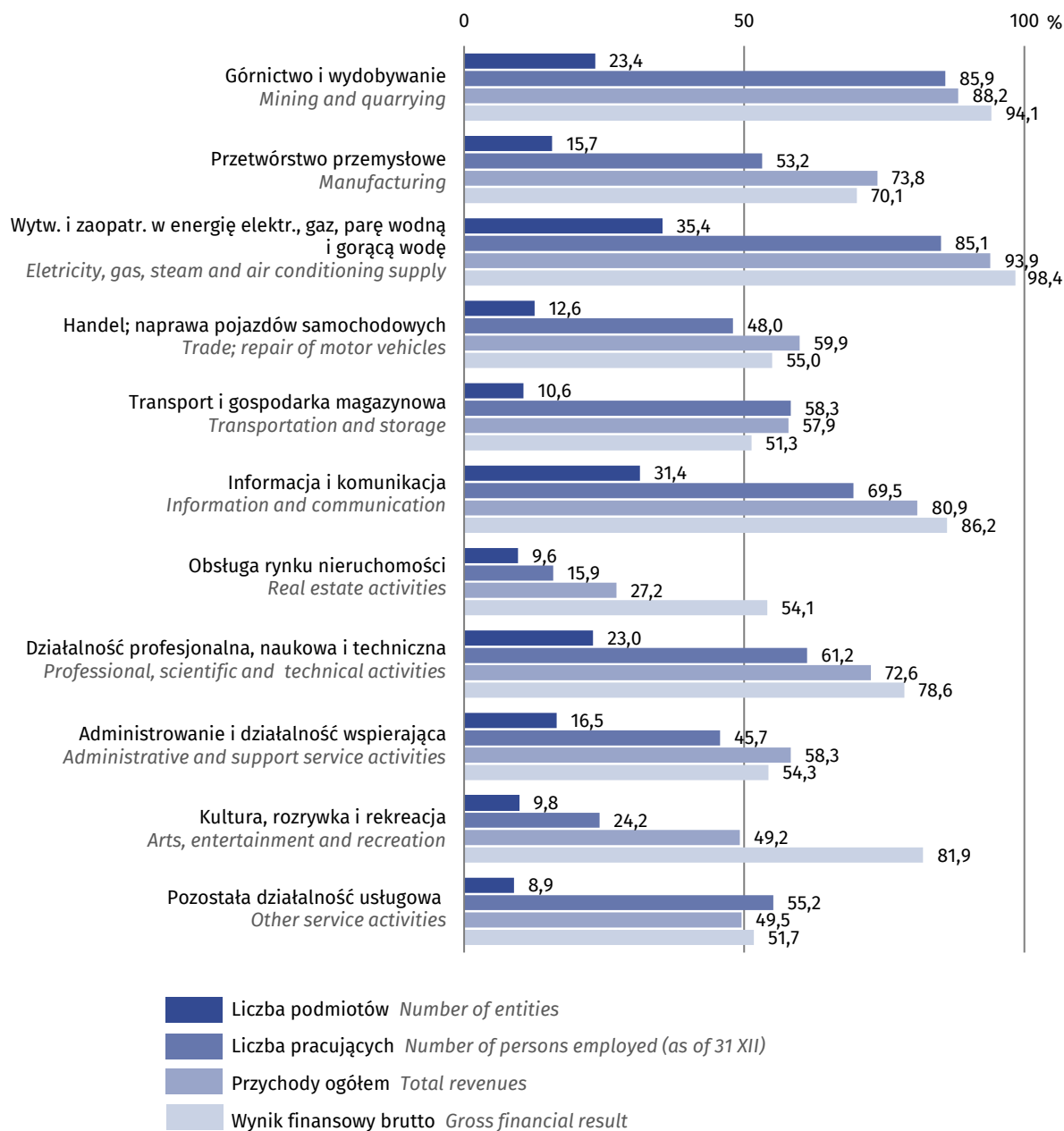

Udział podmiotów o liczbie pracujących 10 i więcej osób należących do grup był najwyższy w obszarach związanych z wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę; informacją i komunikacją, górnictwem i wydobywaniem oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną, gdzie pod względem liczby podmiotów stanowiły one odpowiednio: 35,4%, 31,4%, 23,4% i 23,0% (patrz Aneks tabl. 1). W wymienionych obszarach przedsiębiorstwa należące do grup miały przeważający udział w ogólnej liczbie pracujących w przedsiębiorstwach niefinansowych (odpowiednio: 85,1%, 69,5%, 85,9% i 61,2%). W sekcjach tych odgrywały one także dominującą rolę w generowaniu przychodów ogółem (odpowiednio: 93,9%, 80,9%, 88,2% i 72,6%) oraz wyniku finansowego brutto (odpowiednio: 98,4%, 86,2%, 94,1% i 78,6%).

Wykres 4. Udział podmiotów krajowych należących do grup w zbiorowości przedsiębiorstw niefinansowych o liczbie pracujących 10 i więcej osób w wybranych sekcjach PKD w 2017 r.

Chart 4. Entities belonging to enterprise groups in the structure of non-financial entities with 10 and more persons employed in selected NACE sections in 2017

Rozdział 2.

Chapter 2.

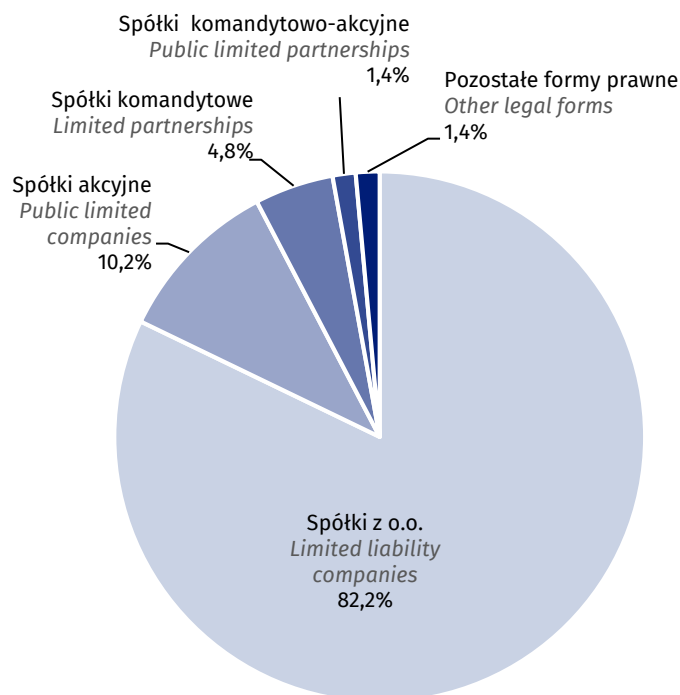
Charakterystyka podmiotów krajowych należących do grup przedsiębiorstw

Characteristic of domestic entities belonging to enterprise groups

Badaniem grup przedsiębiorstw za 2017 r. realizowanym na formularzu *GP Sprawozdanie statystyczne dla grup przedsiębiorstw* objęto 17 410 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Polski. Na podstawie zebranych w badaniu informacji o ich powiązaniach zidentyfikowano łącznie 20 164 krajowe podmioty należące do grup przedsiębiorstw (zob. Aneks tabl. 2 i 3).

Ze względu na formę prawną w badanej zbiorowości 20 164 podmiotów krajowych należących do grup dominowały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (82,2%). Udział spółek akcyjnych wyniósł 10,2%, a 7,6% stanowiły pozostałe formy prawne.

Wykres 5. Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw według form prawnych w 2017 r.
Chart 5. Domestic entities belonging to enterprise groups by legal form in 2017

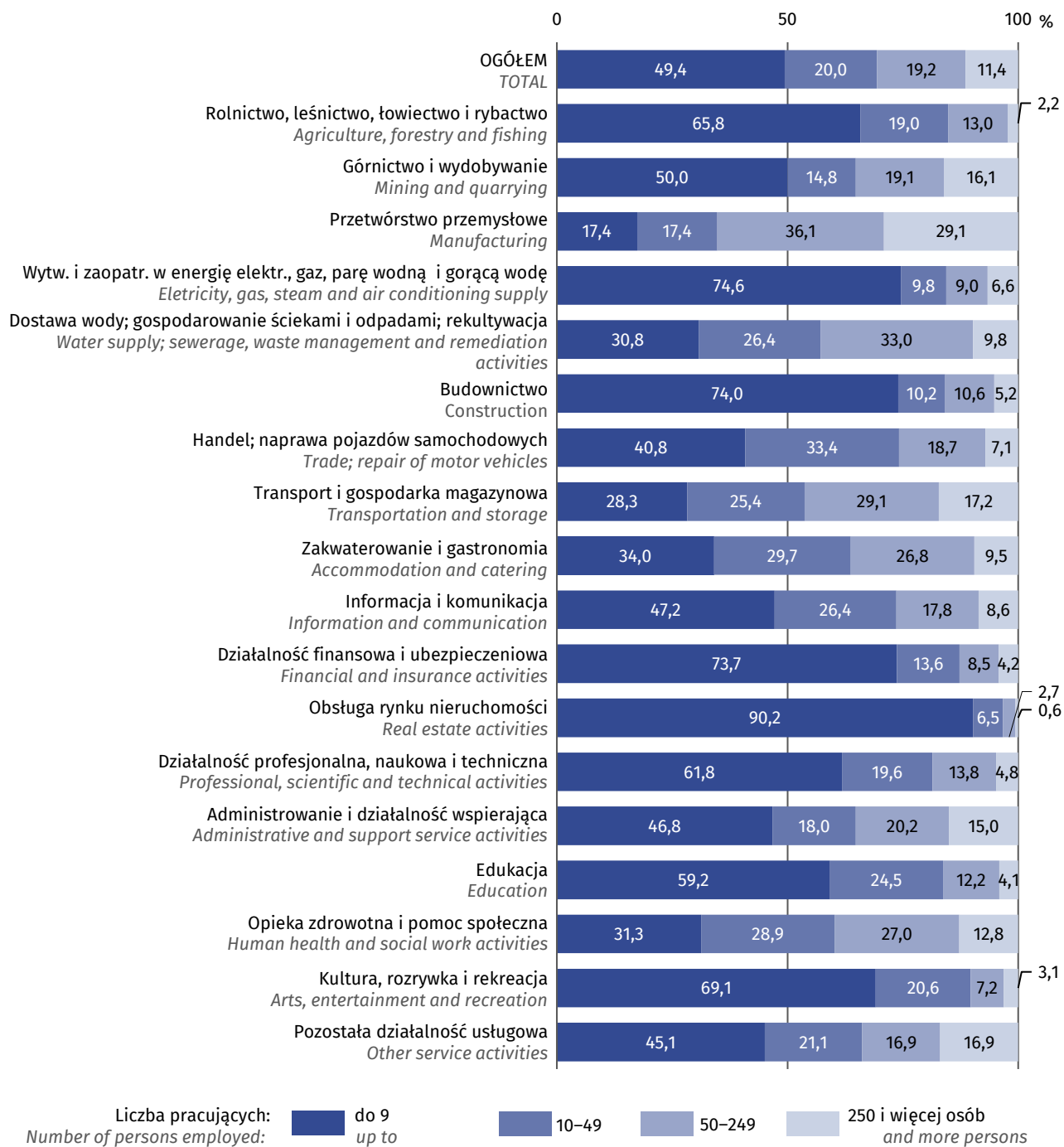

Ze względu na przeważający rodzaj działalności (według PKD 2007) prowadzonej przez przedsiębiorstwa krajowe należące do grup, największą zbiorowość stanowiły podmioty związane z przetwórstwem przemysłowym oraz handlem i naprawą pojazdów samochodowych (po 20,4%), a w następnej kolejności – prowadzące działalność w zakresie działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (11,3%), obsługi rynku nieruchomości (10,0%) oraz budownictwa (9,9%).

Największy odsetek (49,4%) stanowiły przedsiębiorstwa najmniejsze, tj. o liczbie pracujących do 9 osób. W poszczególnych sekcjach ich udział był zróżnicowany i wynosił od 17,4% w przetwórstwie przemysłowym do

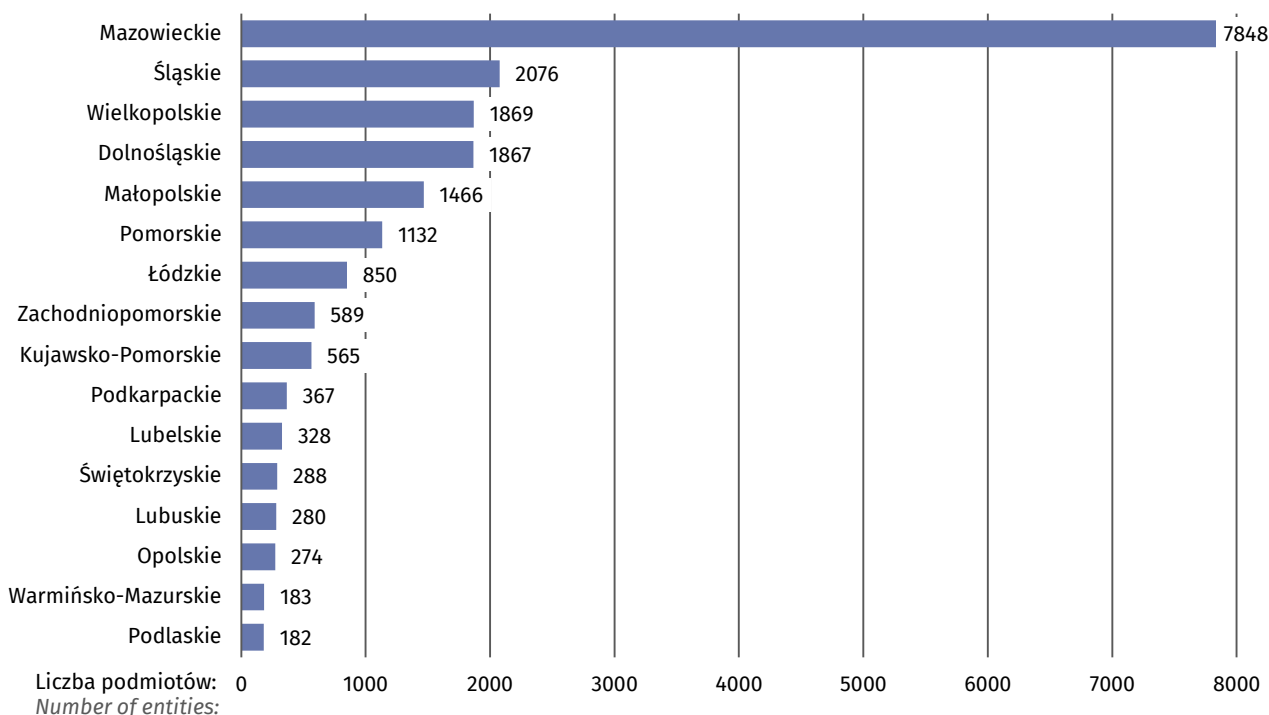
90,2% w obsłudze rynku nieruchomości. Do podmiotów o liczbie pracujących od 10 do 49 osób zaliczało się 20,0% badanej zbiorowości, od 50 do 249 osób – 19,2%, a 11,4% stanowiły podmioty, w których liczba pracujących wynosiła 250 i więcej osób.

Wykres 6. Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw według klas wielkości i sekcji PKD w 2017 r.
Chart 6. Domestic entities belonging to enterprise groups by size class and NACE section in 2017

Blisko 40% podmiotów należących do grup przedsiębiorstw w 2017 r. miało swoją siedzibę w województwie mazowieckim, a prawie 30% w jednym z trzech województw: śląskim, wielkopolskim lub dolnośląskim.

Wykres 7. Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw według województw w 2017 r.
 Chart 7. Domestic entities belonging to enterprise groups by voivodship in 2017

Spośród badanej zbiorowości podmiotów należących do grup (20 164), powiązanych w grupy przedsiębiorstw (krajowe jednostki dominujące i podmioty od nich zależne) zostało 10 881 podmiotów, zaś 9 283 podmioty zidentyfikowano jako należące do grup przedsiębiorstw, jednak nie powiązane w grupy ze względu na brak pełnej informacji o grupie – zgodnie z metodą identyfikacji grup (zob. Uwagi metodologiczne, str. 41).

Ze względu na pozycję w grupie wśród ogółu (10 881) krajowych podmiotów wchodzących w skład wyodrębnionych grup przedsiębiorstw, większość (72,3%) stanowiły podmioty zależne od innych jednostek (krajowych lub zagranicznych), 12,1% – jednostki dominujące najwyższego szczebla, 15,6% – jednostki dominujące szczebla pośredniego.

Najwięcej (55,5%) jednostek dominujących najwyższego szczebla działało w formie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, a 41,5% miało formę spółek akcyjnych.

W województwie mazowieckim zlokalizowanych było 25,9% podmiotów pełniących rolę jednostek dominujących najwyższego szczebla w wyodrębnionych grupach i 42,8% – dominujących pośredniego szczebla.

Rozdział 3.

Chapter 3.

Charakterystyka grup przedsiębiorstw

Characteristic of enterprise groups

Poniższa analiza obejmuje podstawowe informacje o wyodrębnionych grupach przedsiębiorstw pozyskane od podmiotów pełniących w grupach rolę jednostek dominujących.

Pozyskane w badaniu dane o powiązaniach jednostek pozwoliły na wyodrębnienie 2 239 grup, w których jednostki dominujące najwyższego lub pośredniego szczebla miały siedzibę na terenie Polski.

Wśród ogółu wyłonionych grup przedsiębiorstw 813 (36,3%) stanowiły grupy krajowe, tj. złożone wyłącznie z przedsiębiorstw zlokalizowanych w Polsce, a 1 426 (63,7%) – tzw. grupy okrojone, czyli części grup międzynarodowych zlokalizowane na terenie Polski. Większość grup okrojonych – 850 (59,6%) – znajdowała się pod kontrolą zagraniczną, co oznacza, że rolę jednostek dominujących pośredniego szczebla pełniły w nich podmioty polskie, a jednostek dominujących najwyższego szczebla – podmioty mające siedziby w innych krajach. Pozostałe 576 grup (40,4%) stanowiły grupy okrojone pod kontrolą polską, tj. takie, w których jednostki dominujące najwyższego szczebla miały siedziby na terenie Polski, a za granicą zlokalizowane były wyłącznie podmioty od nich zależne.

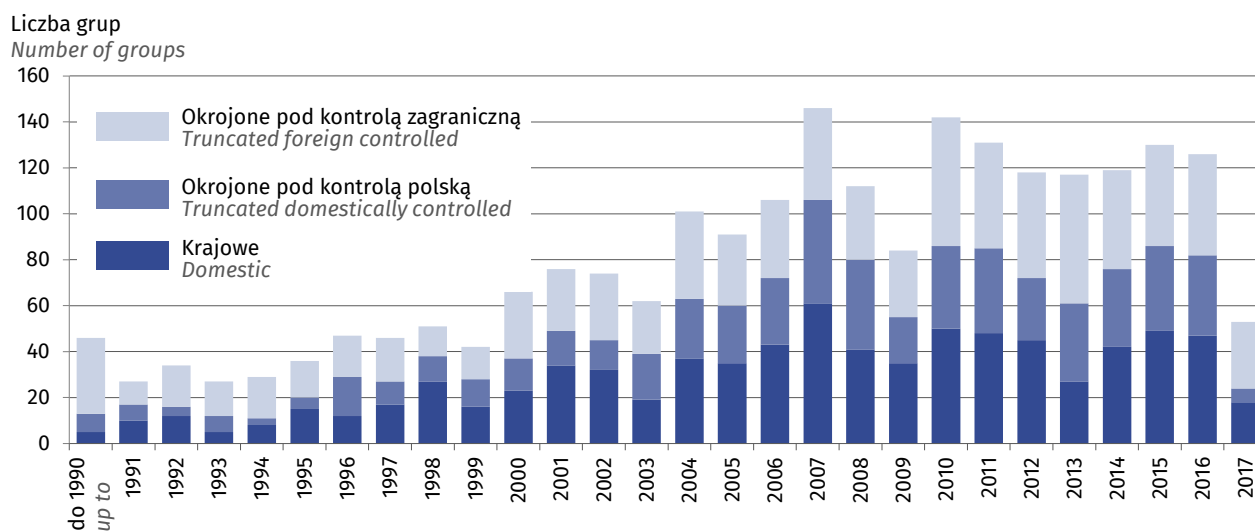
3.1. Rok powstania grupy

3.1. Year of establishment of the enterprise group

Badana zbiorowość grup przedsiębiorstw charakteryzowała się dużą rozpiętością długości okresu funkcjonowania w strukturach grup. Niemal 70% ogółu grup przedsiębiorstw funkcjonujących w końcu 2017 r. (1 523) powstało w latach 2004–2016, tj.: 68,9% grup krajowych, 73,6% grup okrojonych pod kontrolą polską i 63,4% grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną.

Wykres 8. Grupy przedsiębiorstw prowadzące działalność w 2017 r. według roku powstania

Chart 8. Enterprise groups conducting activity in 2017 by year of establishment

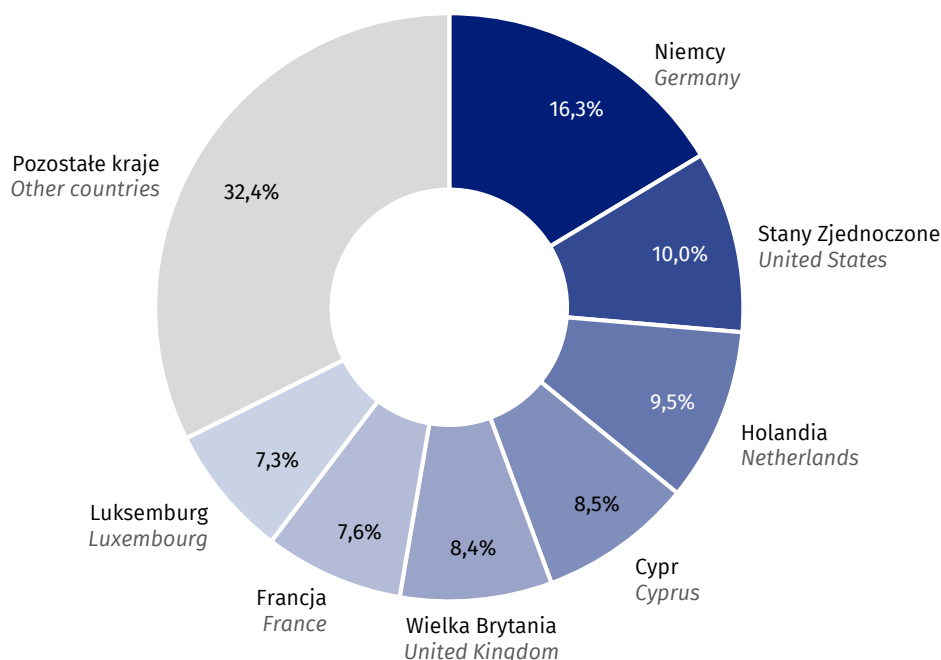

3.2. Kraje lokalizacji jednostek dominujących i zależnych

3.2. Countries of location of dominant units and subsidiaries

Wśród ogółu zidentyfikowanych 2 239 grup przedsiębiorstw 38,0% stanowiły grupy okrojone pod kontrolą zagraniczną (850), dla których jednostki dominujące najwyższego szczebla miały siedziby za granicą (łącznie w 47 krajach), w tym 80,2% w krajach członkowskich Unii Europejskiej (zob. Aneks tabl. 7) – najczęściej w Niemczech (139, tj. 16,3%), w Holandii (81, tj. 9,5%), na Cyprze (72, tj. 8,5%), w Wielkiej Brytanii (71, tj. 8,4%), Francji (65, tj. 7,6%) oraz w Luksemburgu (62, tj. 7,3%). łącznie w sześciu wymienionych krajach zlokalizowane były jednostki dominujące najwyższego szczebla dla ponad połowy (57,6%) wszystkich grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną. Wśród krajów spoza Wspólnoty najwyższy odsetek (10,0%) stanowiły jednostki z siedzibą w Stanach Zjednoczonych.

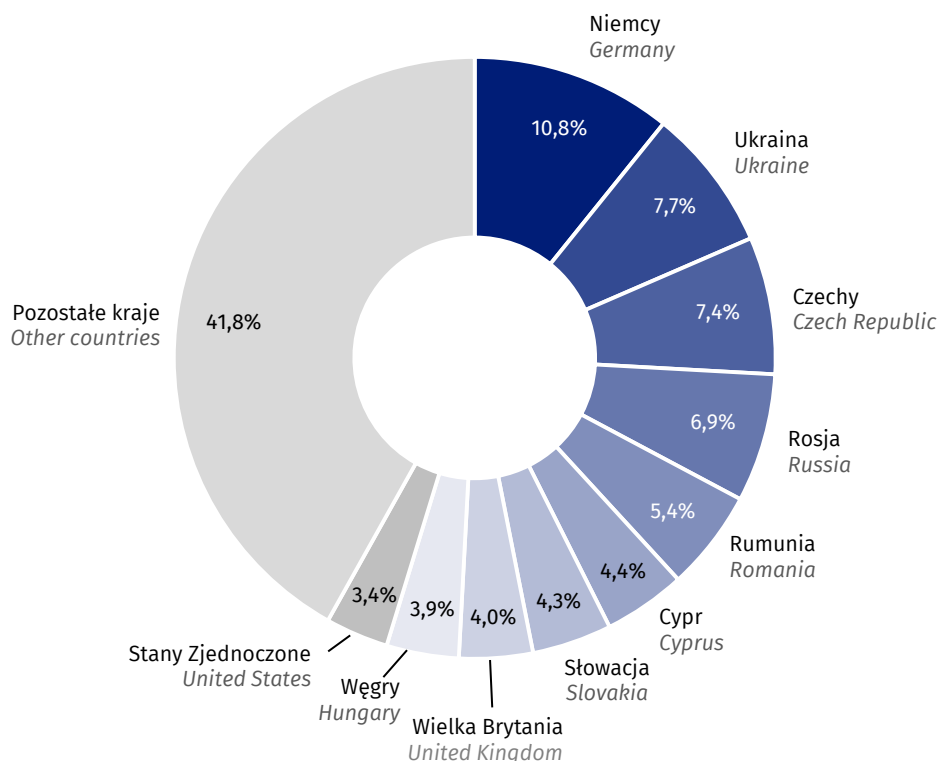
Wykres 9. Lokalizacja zagranicznych jednostek dominujących najwyższego szczebla w 2017 r.
Chart 9. Location of foreign ultimate parent entities in 2017

Zagraniczne podmioty zależne bezpośrednio lub pośrednio od polskich jednostek dominujących (łącznie 2 779) zlokalizowane były w 98 krajach – najczęściej w Niemczech (300, tj. 10,8%), na Ukrainie (214, tj. 7,7%), w Czechach (205, tj. 7,4%) i Rosji (192, tj. 6,9%).

Wykres 10. Lokalizacja zagranicznych jednostek zależnych w 2017 r.

Chart. 10. Location of foreign subsidiaries in 2017

Ogółem w Europie zlokalizowanych było 83,1% wszystkich zagranicznych jednostek zależnych od polskich podmiotów dominujących w grupach okrojonych, zarówno pod kontrolą polską, jak i zagraniczną (zob. Aneks, tabl. 6). Niemal dwie trzecie jednostek zależnych (62,0%) miało siedzibę na terenie jednego z krajów Unii Europejskiej. Najwięcej zagranicznych podmiotów zależnych miały grupy związane z przetwórstwem przemysłowym (34,4%) oraz handlem i naprawą pojazdów samochodowych (22,8%).

3.3. Rodzaj działalności

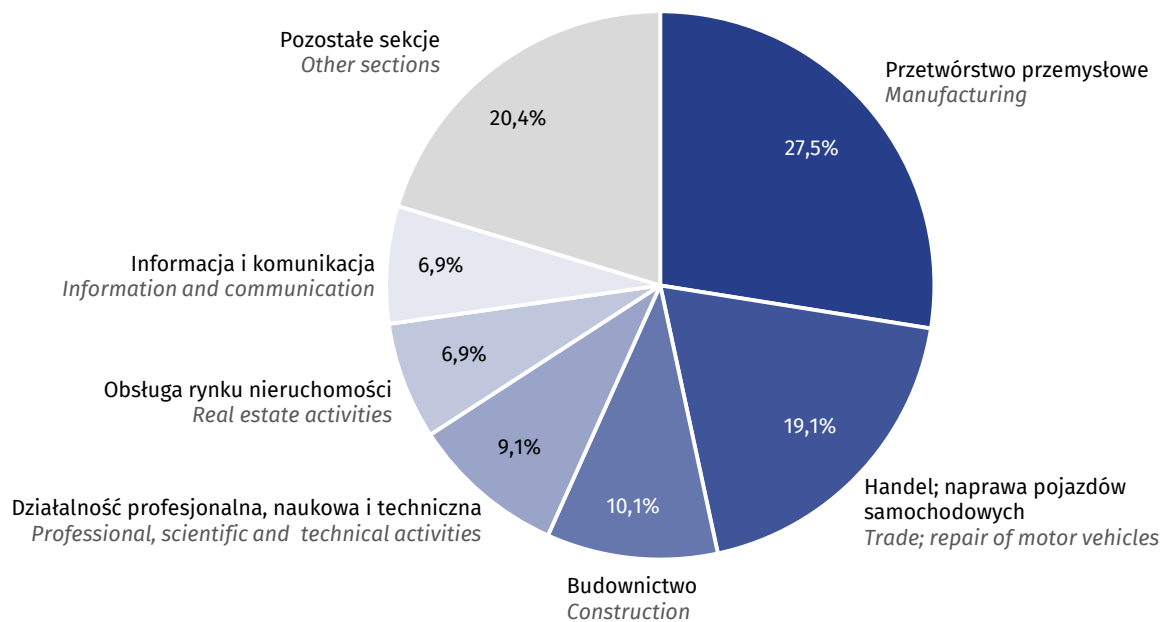
3.3. Kind of activity

Rodzaj działalności prowadzonej przez poszczególne podmioty w ramach tej samej grupy jest często zróżnicowany. W przypadku braku jednorodnej działalności w ramach grupy i trudności w ustaleniu jednego rodzaju dla całej grupy, w badaniu przyjmowano za rodzaj działalności całej grupy ten, który miał największy udział w łącznych przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

Spośród ogółu grup przedsiębiorstw (2 239) działających w Polsce w 2017 r. najwięcej prowadziło działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym (27,5%) oraz handlem i naprawą pojazdów samochodowych (19,1%) – zob. Aneks, tabl. 9.

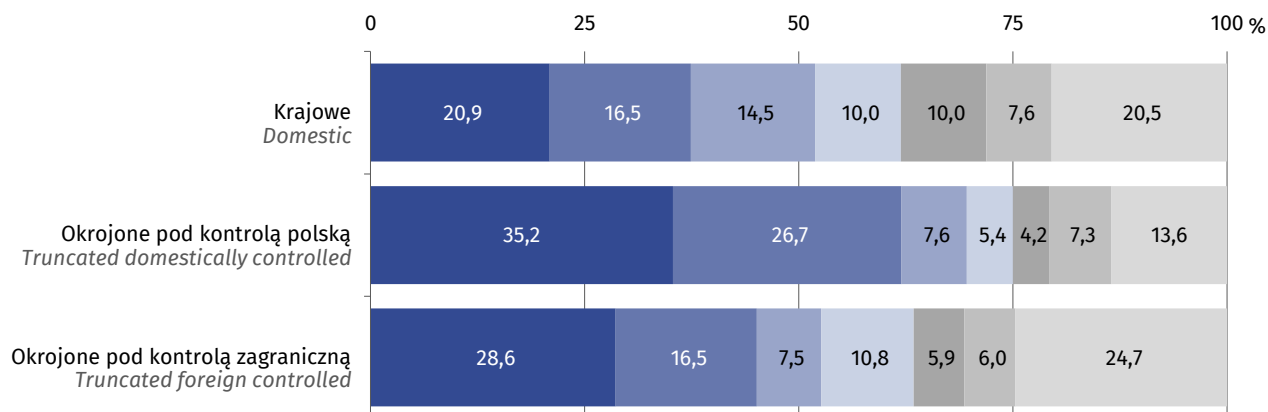
Wykres 11. Grupy przedsiębiorstw według sekcji PKD w 2017 r.

Chart 11. Enterprise groups by NACE section in 2017

Z działalnością w zakresie przetwórstwa przemysłowego związanych było 20,9% grup krajowych, 35,2% grup okrojonych pod kontrolą polską i 28,6% grup pod kontrolą zagraniczną. Działalność w zakresie handlu i naprawy pojazdów samochodowych miało 16,5% grup krajowych, 26,7% grup okrojonych pod kontrolą polską i 16,5% grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną.

Wykres 12. Typy grupy przedsiębiorstw według sekcji PKD w 2017 r. Chart 12. *Types of enterprise groups by NACE section in 2017*

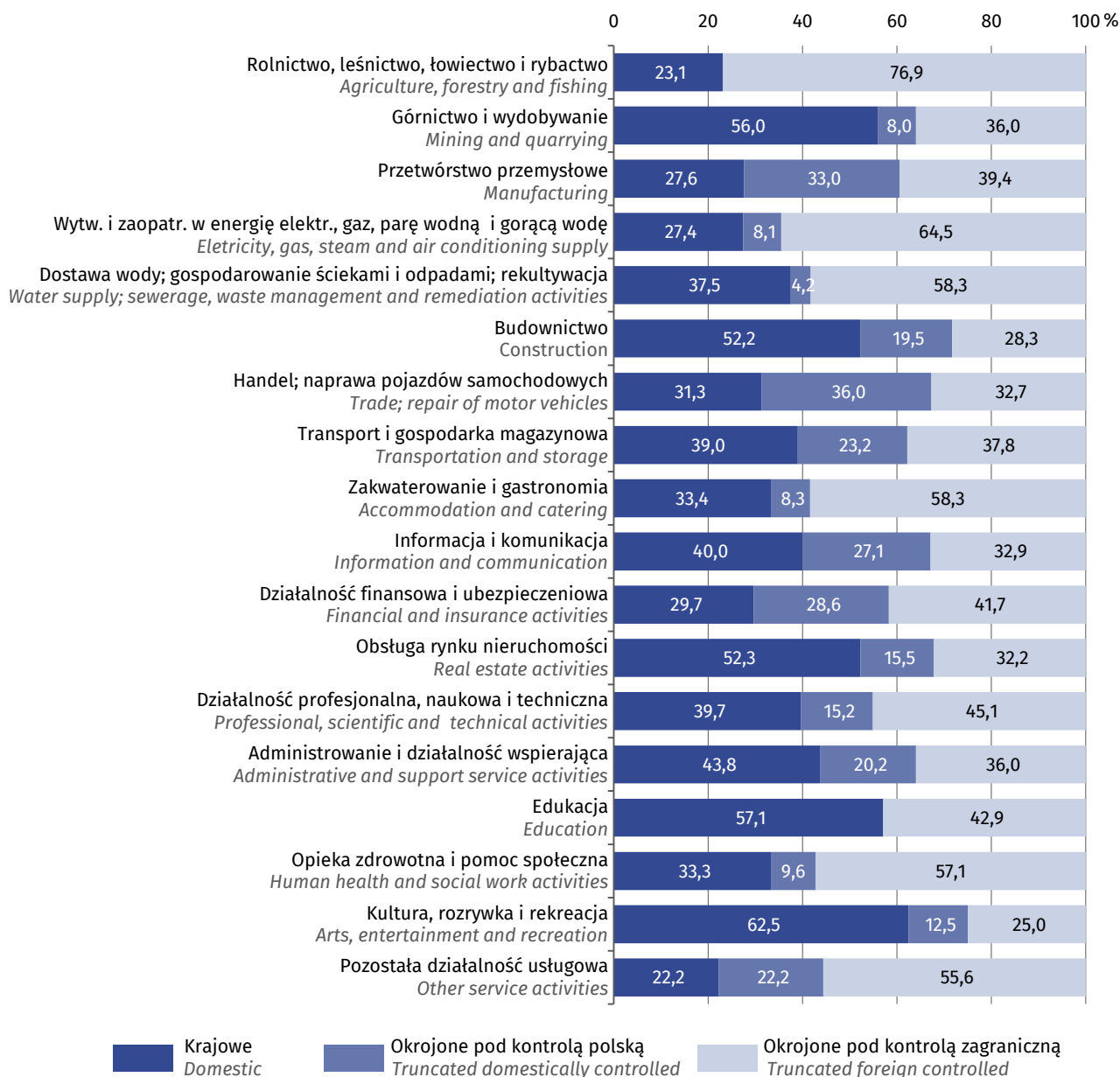
Sekcje PKD:

PKD sections:

- Przetwórstwo przemysłowe *Manufacturing*
- Handel; naprawa pojazdów samochodowych *Trade; repair of motor vehicles*
- Budownictwo *Construction*
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*
- Obsługa rynku nieruchomości *Real estate activities*
- Informacja i komunikacja *Information and communication*
- Pozostałe sekcje *Other sections*

Obszarami działalności, w strukturach których ponad połowę liczebności stanowiły grupy krajowe, były kultura, rozrywka i rekreacja, edukacja, górnictwo i wydobywanie, obsługa rynku nieruchomości oraz budownictwo – odpowiednio: 62,5%, 57,1%, 56,0%, 52,3% i 52,2% całej badanej zbiorowości. Natomiast w sekcjach: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, zakwaterowanie i gastronomia, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz pozostała działalność usługowa ponad 50% udział miały grupy okrojone pod kontrolą zagraniczną (stanowiły one odpowiednio: 76,9%, 64,5%, 58,3%, 58,3%, 57,1% oraz 55,6% ogółu grup działających w tych obszarach).

Wykres 13. Struktura grup przedsiębiorstw według typów grup i sekcji PKD w 2017 r.
Chart 13. Structure of enterprise groups by type of group and NACE section in 2017

3.4. Kapitał własny

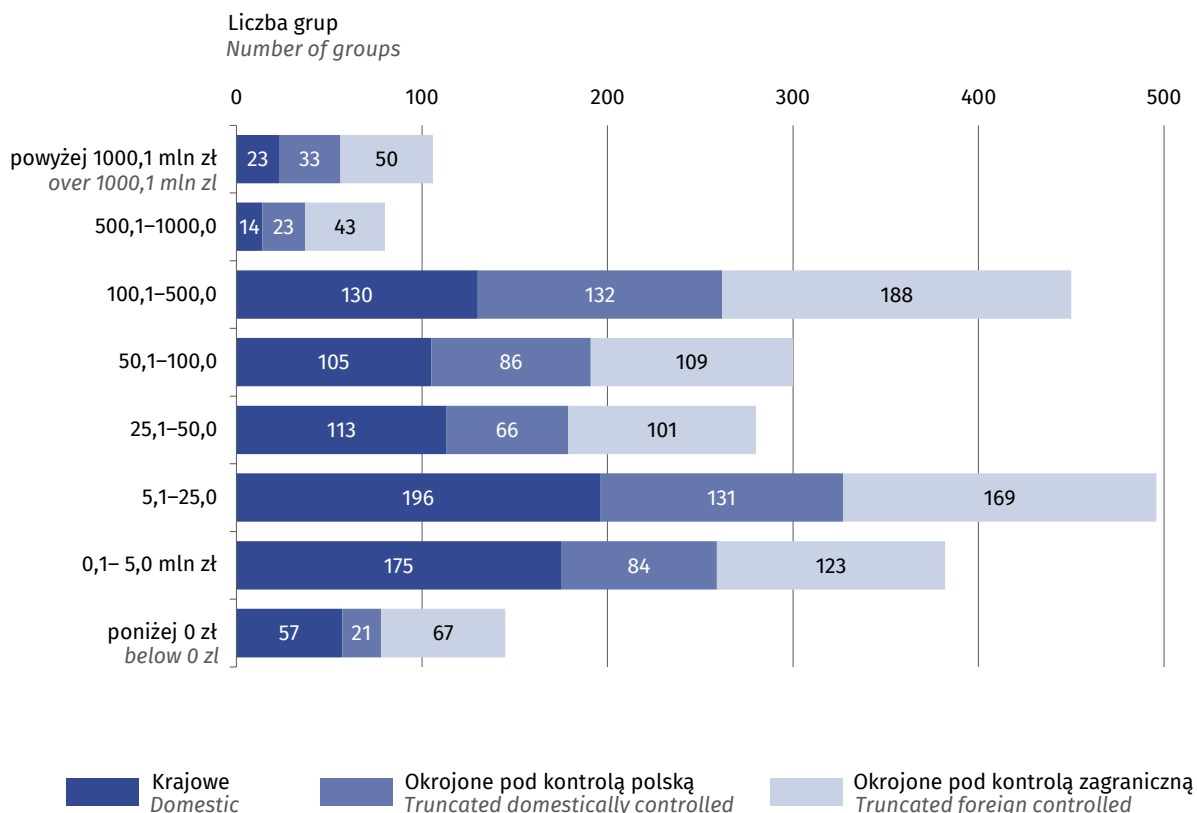
3.4. Equity

Kapitał (fundusz) własny wykazywany według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki obejmuje: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Wartość kapitału własnego (zob. Aneks, tabl. 14) całej zbiorowości grup przedsiębiorstw na koniec 2017 r. wyniosła łącznie 650,7 mld zł (o 8,4 mld zł mniej niż w roku 2016), z czego 48,3% przypadło na grupy okrojone pod kontrolą polską, 29,7% na grupy okrojone pod kontrolą zagraniczną oraz 22,0% na grupy krajowe. Wśród ogółu grup przedsiębiorstw najwyższy udział (22,2%) miały grupy posiadające kapitał własny o wartości od 5,1 do 25,0 mln zł, a kolejne 20,1% stanowiły grupy, których wartość kapitału własnego była w przedziale od 100,1 do 500,0 mln zł. Ponad 1/3 ogółu grup przedsiębiorstw stanowiły grupy dysponujące kapitałem własnym o wartości od 0,1 do 25,0 mln zł, a ponad połowa – kapitałem własnym o wartości od 0,1 do 50,0 mln zł. Kapitał własny powyżej 500 mln zł posiadało 8,3% ogółu badanych grup przedsiębiorstw. Ujemnym kapitałem własnym dysponowało 6,5% grup przedsiębiorstw.

Wykres 14. Grupy przedsiębiorstw według typów grup i wartości kapitału własnego w 2017 r.

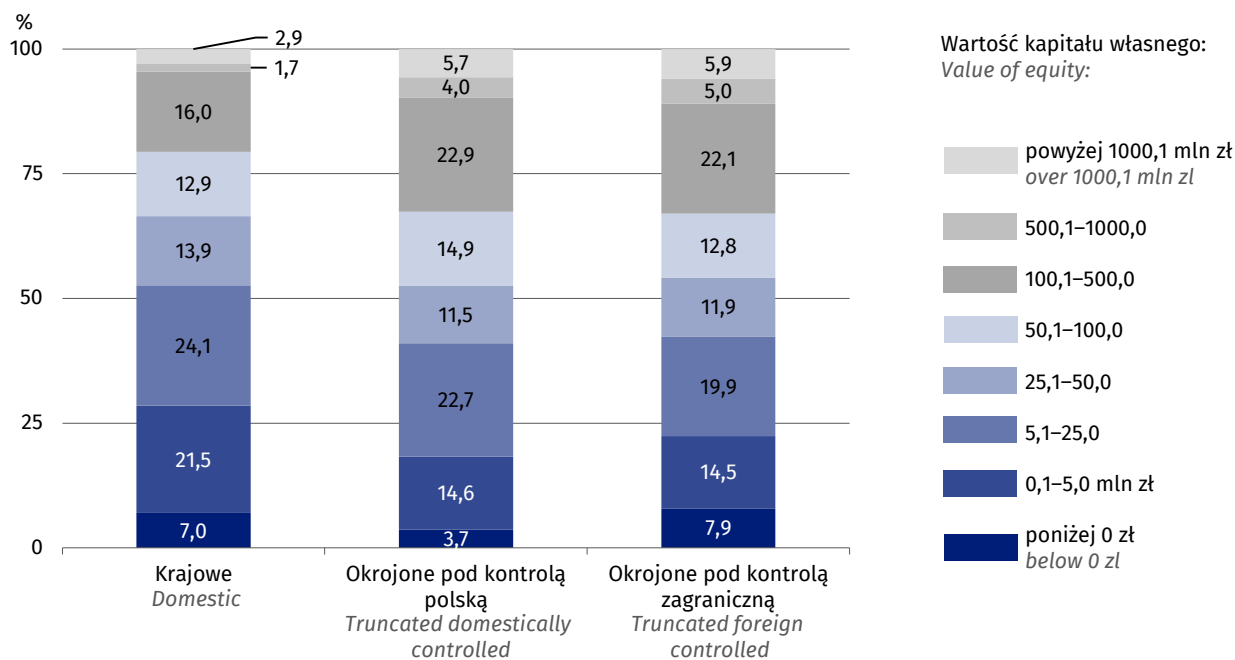
Chart 14. Enterprise groups by type of group and value of equity in 2017

Struktura poszczególnych typów grup przedsiębiorstw pod względem wielkości posiadanego kapitału własnego była nieznacznie zróżnicowana. Niemal połowa grup krajowych (45,6%) dysponowała kapitałem własnym o wartości od 0,1 do 25 mln zł. Odsetek ten dla grup międzynarodowych ukształtował się na poziomie 37,3% dla grup pod kontrolą polską oraz 34,4% dla grup pod kontrolą zagraniczną. W grupach krajowych najwyższy udział (24,1%) miały grupy dysponujące kapitałem własnym o wartości od 5,0 do 25 mln zł, a w grupach międzynarodowych posiadające kapitał własny o wartości od 100,1 do 500,0 mln zł, tj. 22,9% grup pod kontrolą polską i 22,1% grup okrojonych kontrolowanych przez podmioty zagraniczne. Kapitałem własnym o wartości powyżej 50,0 mln zł dysponowało 47,5% grup okrojonych pod kontrolą polską, 45,8% grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną i 33,5% grup krajowych. Kapitał własny powyżej 500 mln zł posiadało 4,6% grup krajowych, 9,7% okrojonych pod kontrolą podmiotów polskich i 10,9% kontrolowanych przez podmioty zagraniczne.

Wykres 15. Struktura grup przedsiębiorstw według wartości kapitału własnego w 2017 r.

Chart 15. Structure of enterprise groups by value of equity in 2017

3.5. Pracujący

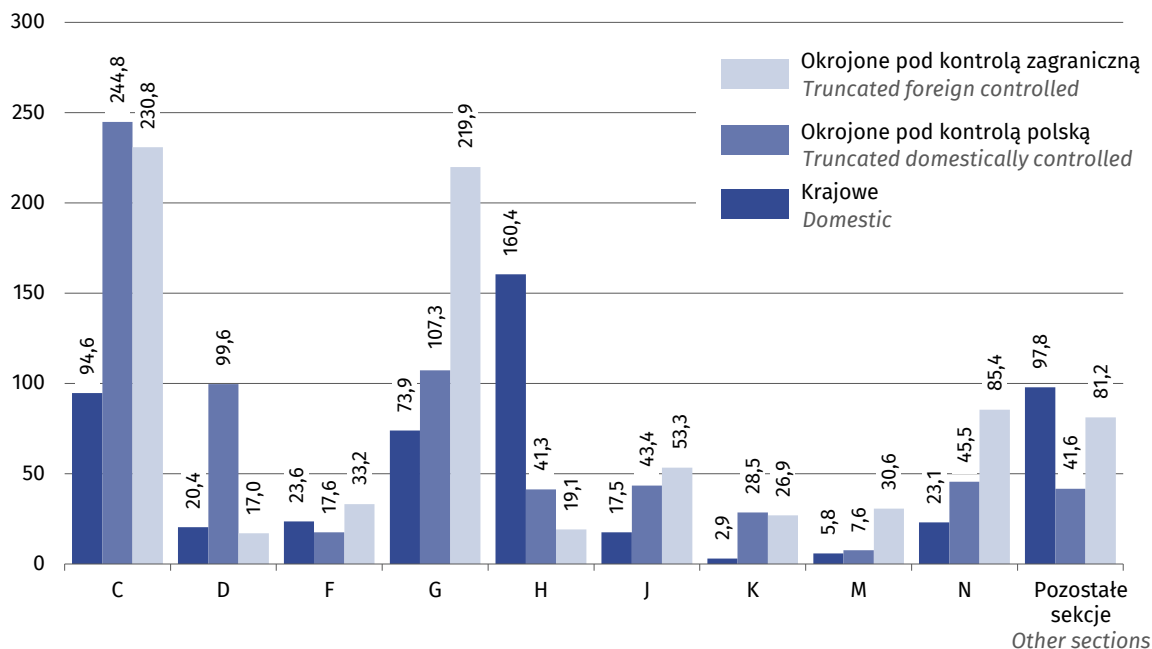
3.5. Persons employed

Pracujący – do pracujących zalicza się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, tj. umowy o pracę, powołania, mianowania lub wyboru (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo); pracodawców i pracujących na własny rachunek: właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) oraz osoby pracujące na własny rachunek; agentów; osoby wykonujące pracę nakładczą; członków spółdzielni produkcji rolniczej.

Łączna liczba pracujących w grupach przedsiębiorstw w końcu 2017 r. wynosiła 1 994,9 tys. osób (zob. Aneks, tabl. 10), tj. o 77,9 tys. osób więcej niż w 2016 r. Wzrost liczby pracujących w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano we wszystkich typach grup: w krajowych o 26,8 tys. osób, w okrojonych pod kontrolą polską o 14,3 tys. osób oraz okrojonych pod kontrolą zagraniczną o 36,7 tys. osób.

Największą liczbę pracujących w 2017 r., podobnie jak przed rokiem, skupiały grupy prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (570,2 tys. osób, tj. 28,6% ogółu pracujących w grupach przedsiębiorstw) oraz handlu i naprawy pojazdów samochodowych (401,1 tys. osób, tj. 20,1% ogółu pracujących). W dalszej kolejności należy wymienić grupy działające w zakresie: transportu i gospodarki magazynowej (gdzie pracowało 220,9 tys. osób – 11,1% ogółu pracujących w grupach), administrowania i działalności wspierającej, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz informacji i komunikacji (odpowiednio 154,0 tys. osób, tj. 7,7%, 137,0 tys. osób, tj. 6,9% oraz 114,2 tys. osób, tj. 5,7%).

Wykres 16. Pracujący w grupach przedsiębiorstw według typów grup i sekcji PKD w 2017 r.
Chart 16. Persons employed in enterprise groups by type of group and NACE section in 2017

Sekcje:

Sections:

C – Przetwórstwo przemysłowe
Manufacturing

D – Wytw. i zaopatr. w energię elektr., gaz, parę wodną i gorącą wodę
Electricity, gas, steam and air conditioning supply

F – Budownictwo
Construction

G – Handel; naprawa pojazdów samochodowych
Trade; repair of motor vehicles

H – Transport i gospodarka magazynowa
Transportation and storage

J – Informacja i komunikacja
Information and communication

K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Financial and insurance activities

M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Professional, scientific and technical activities

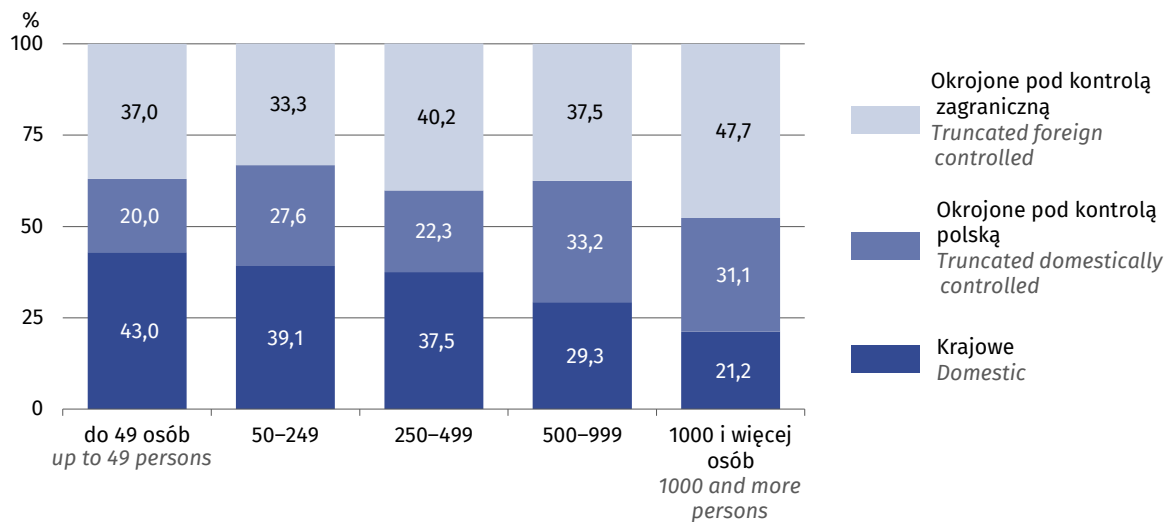
N – Administracja i działalność wspierająca
Administrative and support service activities

Blisko 60% ogółu grup przedsiębiorstw stanowiły grupy o liczbie pracujących do 249 osób, w tym w klasie wielkości o liczbie pracujących od 50 do 249 osób znalazło się 29,7% badanej zbiorowości. Również w zbiorowości grup okrojonych pod kontrolą polską największy udział (31,8%) miały grupy z tej klasy wielkości. Wśród grup krajowych i okrojonych pod kontrolą zagraniczną największy odsetek (odpowiednio 34,9% i 28,7%) stanowiły grupy o liczbie pracujących do 49 osób.

Rozpatrując strukturę klas wielkości grup ze względu na udział poszczególnych typów grup, należy odnotować, że wśród grup najmniejszych (o liczbie pracujących do 49 osób) oraz klasy wielkości o liczbie pracujących z przedziału 50–249 osób największy odsetek stanowiły grupy krajowe (odpowiednio 43,0% i 39,1%). Wśród grup większych (o liczbie pracujących 250–499, 500–999 osób oraz powyżej 1 000 osób) najwięcej było grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną (odpowiednio 40,2%, 37,5% i 47,7%).

Wykres 17. Struktura grup przedsiębiorstw według klas wielkości i typów grup w 2017 r.

Chart 17. Structure of enterprise groups by size class and type of group in 2017

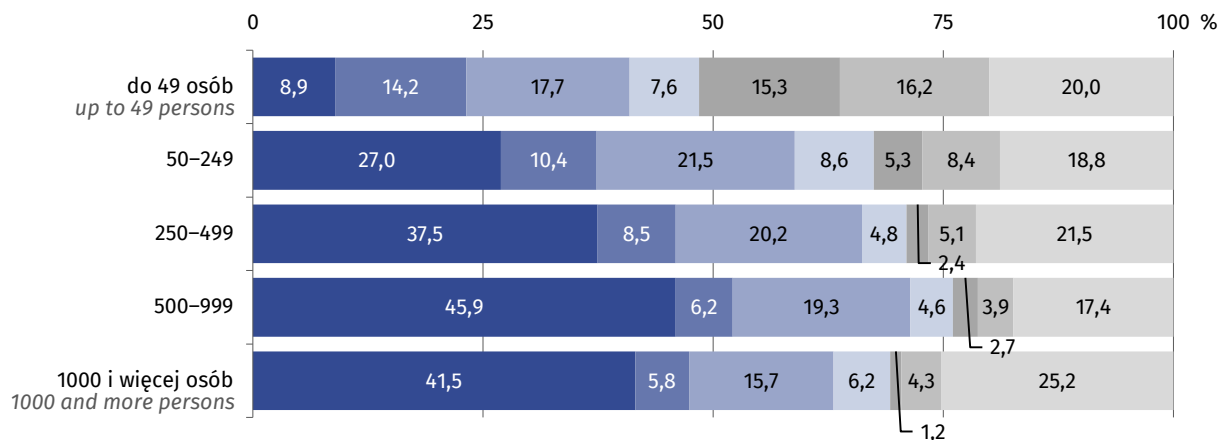

Działalność największych pod względem liczby pracujących grup (1 000 i więcej osób) koncentrowała się głównie w przetwórstwie przemysłowym, skupiającym 41,5% ogółu grup tej klasy wielkości i 26,1% pracujących w nich osób. Drugim pod względem udziału rodzajem działalności prowadzonej przez największe grupy był handel i naprawa pojazdów samochodowych – obejmował odpowiednio 15,7% grup i 20,2% pracujących. Działalność najmniejszych grup (do 49 pracujących) była bardziej zróżnicowana. Najwięcej z nich prowadziło działalność związaną z handlem i naprawą pojazdów samochodowych, działalnością profesjonalną, naukową i techniczną oraz obsługą rynku nieruchomości (odpowiednio: 17,7%, 16,2% oraz 15,3% grup). Najwyższy udział pod względem liczby pracujących wśród najmniejszych grup miały prowadzące działalność w zakresie handlu i naprawy pojazdów samochodowych (22,5%).

Wśród grup prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego zauważalny jest odmienny niż w całej gospodarce udział grup z poszczególnych klas wielkości. Zanotowano niższy udział grup o liczbie pracujących do 49 osób (9,6% wobec 29,5% ogółem), a wyższy udział grup pozostałych klas wielkości (o liczbie pracujących z przedziałów 250-499 osób i 500-999 osób oraz powyżej 1 000 osób) – odpowiednio: 20,1%, 19,3% i 21,9% wobec 14,8%, 11,6% i 14,5% ogółem.

Wykres 18. Grupy przedsiębiorstw według klas wielkości i sekcji PKD w 2017 r.

Chart 18. Enterprise groups by size class and NACE section in 2017

Sekcje PKD:

PKD sections:

- Przetwórstwo przemysłowe *Manufacturing*
- Budownictwo *Construction*
- Handel; naprawa pojazdów samochodowych *Trade; repair of motor vehicles*
- Informacja i komunikacja *Information and communication*
- Obsługa rynku nieruchomości *Real estate activities*
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*
- Pozostałe sekcje *Other sections*

Rozdział 4.

Chapter 4.

Wyniki finansowe grup przedsiębiorstw sporządzających skonsolidowane sprawozdania finansowe

Financial results of enterprises groups consolidating financial statements

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe to sprawozdanie finansowe sporządzane dla grupy przedsiębiorstw, obejmujące dane jednostki dominującej i jednostek od niej zależnych wszystkich szczebli, bez względu na ich siedzibę, zestawione w taki sposób, jakby grupa stanowiła jedną jednostkę.

Spośród ogółu wyodrębnionych grup przedsiębiorstw 959 konsolidowało swoje wyniki finansowe.

W 2017 r. okrojone grupy przedsiębiorstw pod kontrolą polską, podobnie jak w roku poprzednim, osiągnęły zarówno najwyższy poziom aktywów oraz kapitału własnego, jak i uzyskanych przychodów operacyjnych ogółem oraz wyników finansowych. Grupy te wykazały najwyższą rentowność aktywów oraz rentowność sprzedaży netto. Z kolei grupy okrojone pod kontrolą zagraniczną charakteryzowały się najbardziej korzystnym w porównaniu z innymi typami grup poziomem wskaźnika rentowności kapitału własnego oraz produktywności, zaś najmniej korzystnym poziomem wskaźników zadłużenia.

4.1. Skonsolidowany bilans

4.1. Consolidated balance sheet

Wartość aktywów ogółem całej badanej zbiorowości grup przedsiębiorstw na dzień 31 XII 2017 r. wyniosła łącznie 1 143,9 mld zł (w 2016 r. – 1 096,2 mld zł), z czego ponad połowa (51,0%) była w posiadaniu grup okrojonych pod kontrolą polską, 25,4% – krajowych grup przedsiębiorstw, a pozostałe 23,6% należało do grup okrojonych kontrolowanych przez podmioty zagraniczne. Aktywa grup, których przeważająca działalność była związana z przetwórstwem przemysłowym wyniosły 292,4 mld zł i stanowiły 25,6% aktywów ogółem. Kolejne 226,2 mld zł (19,8%) należało do grup, których przeważającym rodzajem działalności było wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.

Wśród aktywów ogółem badanych grup przedsiębiorstw 66,1% stanowiły aktywa trwałe. Ich udział w wartości aktywów ogółem kształtował się od 63,3% dla grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną do 68,0% dla grup krajowych. Główną pozycję aktywów trwałych (67,8% wartości ogółem) stanowiły rzeczowe aktywa trwałe. Udział ten dla poszczególnych typów grup był różnicowany i wynosił 76,5% dla grup krajowych, 69,4% dla grup okrojonych pod kontrolą polską i 54,1% dla grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną. Dla grup okrojonych zanotowano wyższy niż dla ogółu grup udział wartości niematerialnych i prawnych w aktywach trwałych, ponad trzykrotnie przewyższający udział dla grup krajowych (9,7% dla grup pod kontrolą polską i 12,0% dla grup pod kontrolą zagraniczną wobec 8,7% dla ogółu). Aktywa obrotowe ogółu wyodrębnionych grup ukształtowały się na poziomie 383,3 mld zł, przy czym niemal 30% ich wartości stanowiły zapasy. Wszystkie typy grup charakteryzowały się zbliżonym udziałem zapasów w strukturze aktywów obrotowych. Grupy krajowe odnotowały najwyższy udział inwestycji krótkoterminowych w wartości aktywów obrotowych (37,7% wobec przeciętnie 26,3%).

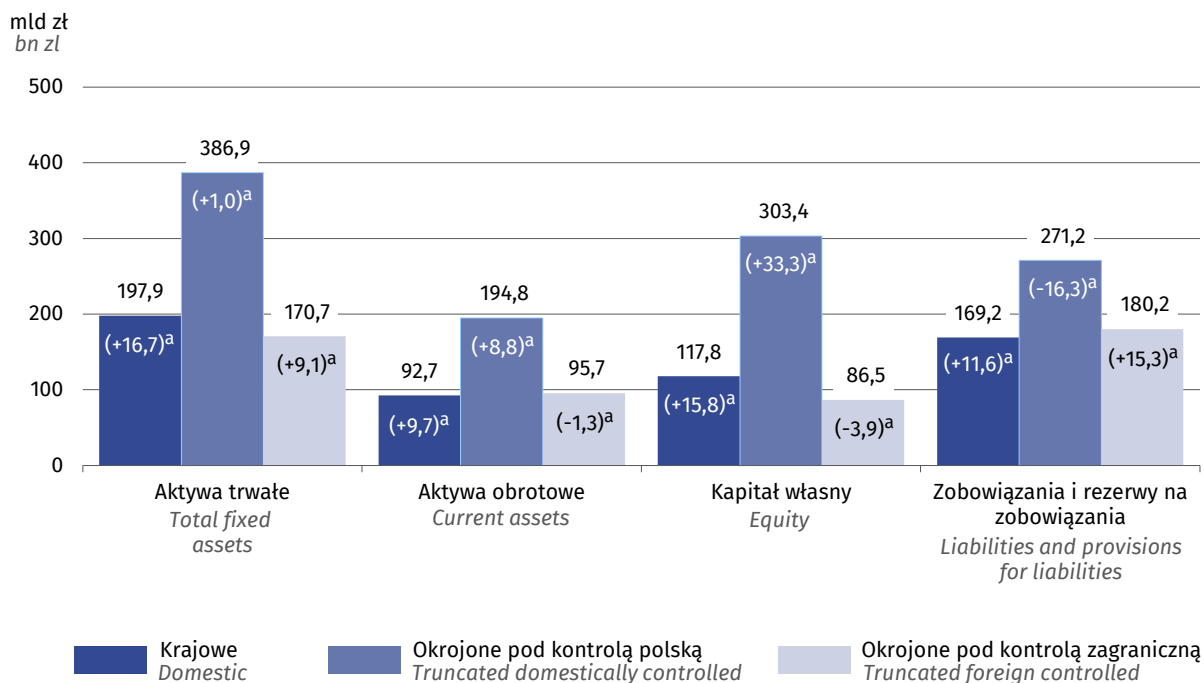
Łączna wartość kapitałów własnych na koniec 2017 r. wykazana przez badane grupy przedsiębiorstw sporządzające bilanse skonsolidowane wyniosła 507,6 mld zł (wobec 462,5 mld zł w 2016 r.), przy czym najwięcej – 59,8% (303,4 mld zł) należało do grup okrojonych pod kontrolą podmiotów polskich. Największym kapitałem własnym dysponowały grupy, których rodzajem działalności było przetwórstwo przemysłowe (143,7 mld zł) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (125,8 mld zł), na które łącznie przypadło 53,1% kapitału własnego grup ogółem. Udział kapitału własnego w wartości pasywów ogółem wynosił przeciętnie 44,4%, przy czym najwyższy odsetek (52,0%) zaobserwowano dla grup okrojonych pod kontrolą polską, zaś najniższy (32,1%) dla grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną.

Dominujący udział w strukturze pasywów (54,3%) miały zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, których wartość ogółem wyniosła 620,7 mld zł (wobec 610,0 mld zł w 2016 r.), z czego 43,7% przypadło na grupy okrojone pod kontrolą polską. W największym stopniu finansowanie majątku zobowiązaniami charakteryzowało grupy okrojone pod kontrolą zagraniczną (66,8% wartości pasywów ogółem).

Wykres 19. Wybrane dane ze skonsolidowanych bilansów grup przedsiębiorstw w 2017 r.

Chart 19. Selected data from the consolidated balance sheets of enterprise groups in 2017

^a zmiany do 2016 r. (w mld zł)

^a changes to 2016 (in bn zł)

4.2. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

4.2. Consolidated profit and loss account

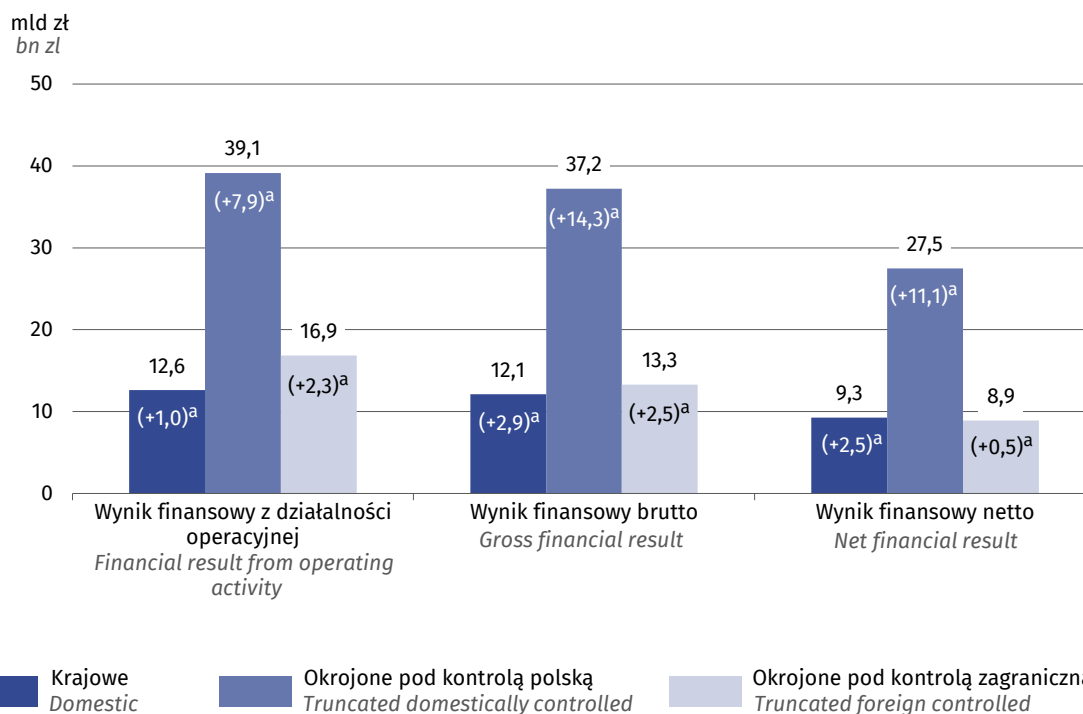
W 2017 r. grupy przedsiębiorstw uzyskały łącznie 913,2 mld zł przychodów operacyjnych ogółem (wobec 855,4 mld zł w 2016 r.), z tego grupy krajowe 22,4%, grupy okrojone pod kontrolą polską 52,6%, a będące pod kontrolą zagraniczną 25,0%. Najwyższe przychody operacyjne ogółem uzyskały grupy przedsiębiorstw, których rodzajem działalności było przetwórstwo przemysłowe (341,9 mld zł) oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych (196,3 mld zł), co stanowiło łącznie 58,9% przychodów operacyjnych ogółem uzyskanych przez wszystkie grupy.

W 2017 r. grupy przedsiębiorstw osiągnęły łącznie kilkakrotnie wyższe wyniki finansowe niż w roku poprzednim. Wynik finansowy z działalności operacyjnej ogółem wyniósł 68,6 mld zł (wobec 57,4 mld zł w 2016 r.), z czego 57,0% uzyskały grupy okrojone pod kontrolą polską. Wyniki finansowe brutto i netto ogółem badanej zbiorowości grup wyniosły odpowiednio 62,6 mld zł i 45,7 mld zł (wobec 42,9 mld zł i 31,6 mld zł w 2016 r.), przy czym ponad połowę wygenerowały grupy okrojone pod kontrolą polską (brutto 37,2 mld zł, netto 27,5 mld zł). Rozpatrując całą populację grup przedsiębiorstw ze względu na rodzaj działalności, odnotowano, że najwyższy wynik finansowy brutto i netto na koniec 2017 r. wygenerowały grupy przedsiębiorstw działające w obszarze przetwórstwa

przemysłowego (odpowiednio 23,4 mld zł i 17,3 mld zł) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (12,0 mld zł i 9,0 mld zł).

Wykres 20. Wyniki finansowe grup przedsiębiorstw sporządzających skonsolidowane sprawozdania finansowe w 2017 r.

Chart 20. Financial results of enterprise groups consolidating financial statements in 2017

^a zmiany do 2016 r. (w mld zł)

^a changes to 2016 (in bn zł)

Podobnie jak przed rokiem, większość poszczególnych typów grup przedsiębiorstw wypracowała w 2017 r. dodatnie wyniki finansowe. Zysk brutto osiągnęło 78,3% grup krajowych, 82,1% grup okrojonych kontrolowanych przez podmioty polskie i 82,5% grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną (w 2016 r. – odpowiednio: 82,9%, 85,1% i 77,8%). Odsetek grup, które zanotowały zysk netto dla poszczególnych typów grup wyniósł odpowiednio: 76,5%, 79,4% i 78,9% (wobec 79,2%, 82,2% i 75,2% w 2016 r.).

Grupy przedsiębiorstw wykazujące dodatnie skonsolidowane wyniki finansowe*Enterprise groups achieving positive consolidated financial results*

Typy grup <i>Type of group</i>		Liczba skonsolidowanych sprawozdań finansowych <i>Number of consolidated financial statements</i>	Liczba grup wykazujących <i>Number of groups achieving</i>			
			zysk brutto <i>gross profit</i>	%	zysk netto <i>net profit</i>	%
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	2017	959	774	80,7	749	78,1
	2016	926	760	82,1	731	78,9
Krajowe <i>Domestic</i>	2017	383	300	78,3	293	76,5
	2016	375	311	82,9	297	79,2
Okrojone pod kontrolą polską <i>Truncated domestically controlled</i>	2017	301	247	82,1	239	79,4
	2016	281	239	85,1	231	82,2
Okrojone pod kontrolą zagraniczną <i>Truncated foreign controlled</i>	2017	275	227	82,5	217	78,9
	2016	270	210	77,8	203	75,2

4.3. Wskaźniki ekonomiczne*4.3. Economic indicators*

Wskaźnik rentowności aktywów to relacja wyniku finansowego netto do wartości aktywów.

Wskaźnik rentowności kapitału własnego to relacja wyniku finansowego netto do wartości kapitału (funduszu) własnego.

Wskaźnik rentowności sprzedaży netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

Wskaźnik produktywności aktywów to relacja przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do wartości aktywów.

Wskaźnik ogólnego zadłużenia to relacja zobowiązań i rezerw na zobowiązania do wartości aktywów (pasywów).

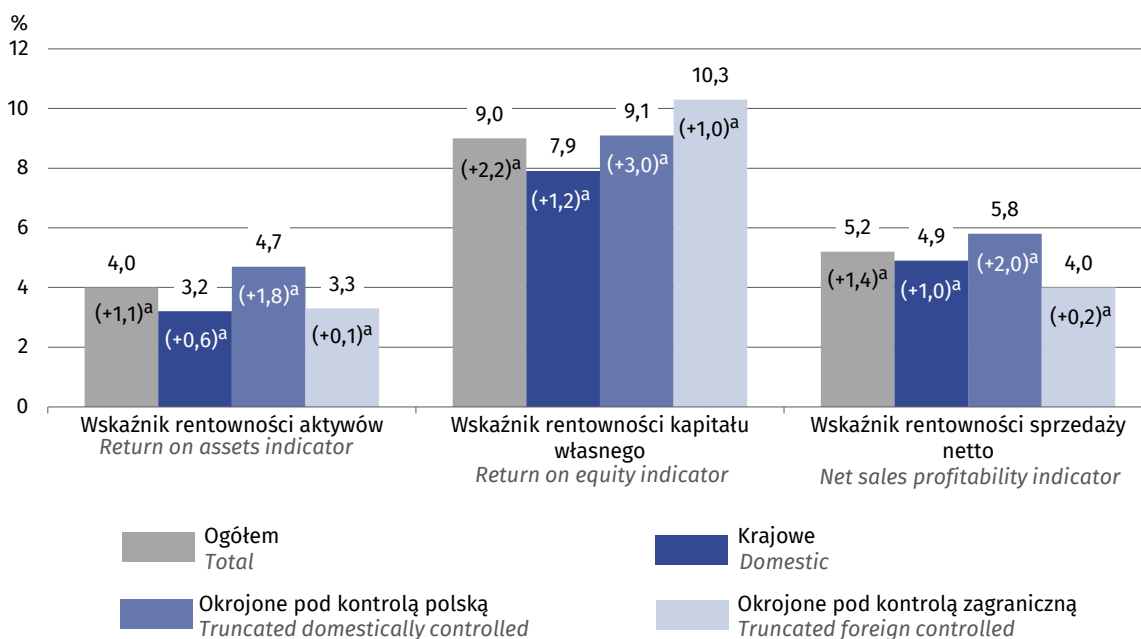
Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego to relacja zobowiązań i rezerw na zobowiązania do wartości kapitału (funduszu) własnego.

W analizie efektywności działalności gospodarczej grup przedsiębiorstw istotne znaczenie ma nie tylko badanie bezwzględnego poziomu notowanych wyników finansowych, ale również ich relacja do posiadanego kapitału, a także osiągniętych przychodów netto ze sprzedaży.

W niniejszej publikacji w ocenie efektywności funkcjonowania badanych grup wykorzystano wskaźniki rentowności aktywów, rentowności kapitału własnego oraz wskaźnik rentowności sprzedaży netto. Wskaźniki powyższe w 2017 r. w porównaniu z rokiem poprzednim dla ogółu grup ukształtowały się na bardziej korzystnym poziomie i wyniosły odpowiednio: 4,0%, 9,0% i 5,2% (w 2016 r. odpowiednio: 2,9%, 6,8%, i 3,8%). W 2017 r. wszystkie typy grup charakteryzowały dodatnie wskaźniki rentowności. Najwyższą rentowność aktywów i sprzedaży netto w analizowanym okresie wykazały grupy okrojone pod kontrolą polską, dla których omawiane wskaźniki wyniosły odpowiednio 4,7% i 5,8%. Wskaźnik rentowności kapitału własnego kształtował się na najkorzystniejszym poziomie dla grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną (10,3% wobec przeciętnie 9,0%).

Wykres 21. Wskaźniki rentowności grup przedsiębiorstw sporządzających skonsolidowane sprawozdania finansowe w 2017 r.

Chart 21. Profitability indicators of enterprise groups consolidating financial statements in 2017

^a zmiany do 2016 r. (w p.proc.)

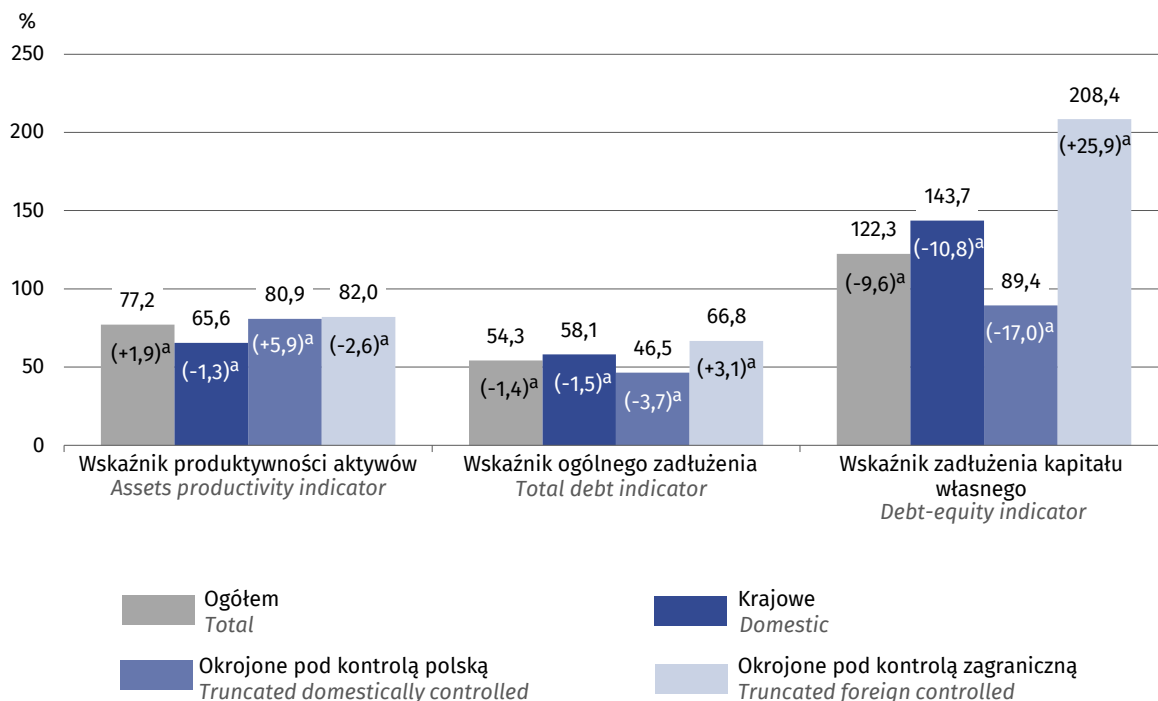
^a changes to 2016 r. (in percentage points)

O zdolności wykorzystania posiadanych aktywów do generowania przychodów informuje również wskaźnik produktywności aktywów. Wskaźnik ten uległ nieznacznej poprawie w skali roku i wyniósł dla ogółu badanej zbiorowości 77,2% (wobec 75,3% w roku 2016). Najwyższą wartość wskaźnika (82,0%) zanotowano dla grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną.

Nieznacznej poprawie w skali roku uległy również wskaźniki zadłużenia dla grup przedsiębiorstw kontrolowanych przez podmioty polskie – zarówno krajowych jak i okrojonych pod kontrolą polską. Wskaźnik ogólnego zadłużenia dla wspomnianych typów grup przedsiębiorstw w 2017 r. wyniósł odpowiednio 58,1% (wobec 59,6% w 2016 r.) i 46,5% (wobec 50,2% w 2016 r.). Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego dla grup krajowych wyniósł 143,7% (w 2016 r. – 154,5%), a dla grup okrojonych pod kontrolą polską – 89,4% (wobec 106,4% w 2016 r.). Mniej korzystnie w 2017 r. niż w roku poprzednim kształtowały się omawiane wskaźniki dla grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną i wyniosły odpowiednio: 66,8% (wobec 63,7% w 2016 r.) oraz 208,4% (wobec 182,5% w 2016 r.).

Wykres 22. Wybrane wskaźniki produktywności i zadłużenia grup przedsiębiorstw sporządzających skonsolidowane sprawozdania finansowe w 2017 r.

Chart 22. Selected productivity and debt indicators of enterprise groups consolidating financial statements in 2017

^a zmiany do 2016 r. (w p.proc.)

^a changes to 2016 r. (in percentage points)

Uwagi metodologiczne

Szczegółowe informacje dotyczące badania grup przedsiębiorstw znajdują się na stronie Głównego Urzędu Statystycznego <https://stat.gov.pl/publikacje> w opracowaniu „Zeszyt metodologiczny. Badania przedsiębiorstw niefinansowych”.

1. Grupy przedsiębiorstw: pojęcie, cechy, struktura

W statystyce europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem Rady (EWG) Nr 696/93, grupę przedsiębiorstw definiuje się jako stowarzyszenie przedsiębiorstw, powiązanych między sobą więzami prawno-finansowymi, posiadających wspólny ośrodek decyzyjny oraz jednoczących niektóre aspekty zarządzania finansami i podatkami. Zgodnie z tą definicją, w opracowaniu przyjęto iż:

Grupa przedsiębiorstw to przedsiębiorstwa samodzielne pod względem prawnym, jednak wzajemnie od siebie zależne gospodarczo ze względu na istniejące między nimi powiązania w zakresie kontroli i/lub własności. W ramach grupy wyodrębnia się powiązania pomiędzy jednostką dominującą a jednostkami zależnymi. Grupa przedsiębiorstw może powstać zarówno w wyniku ukształtowania się określonych stosunków prawnych, jak i w wyniku wywierania przez jedno przedsiębiorstwo decydującego wpływu na działalność innego, w tym na skutek zawarcia umowy. Nie zawsze jako kryterium istnienia grupy należy przyjąć związki kapitałowe, lecz istnienie wspólnego ośrodka podejmowania decyzji ekonomicznych wyznaczających strategię działania. Grupa przedsiębiorstw może mieć więcej niż jeden ośrodek decyzyjny, szczególnie do podejmowania decyzji w zakresie strategii, produkcji, sprzedaży, podatków, polityki finansowej. Tworzy całość gospodarczą, upoważnioną do dokonywania wyborów, zwłaszcza dotyczących jednostek, które obejmuje. W ramach grupy przedsiębiorstw można często wyodrębnić podgrupy.

O istnieniu grupy przedsiębiorstw świadczy fakt występowania powiązań w zakresie kontroli między co najmniej dwiema jednostkami: jednostką dominującą a jednostką zależną.

Jednostka dominująca to jednostka sprawująca kontrolę nad co najmniej jedną jednostką wchodzącą w skład grupy (jednostką zależną).

Jednostka zależna to jednostka, która jest kontrolowana przez jednostkę dominującą.

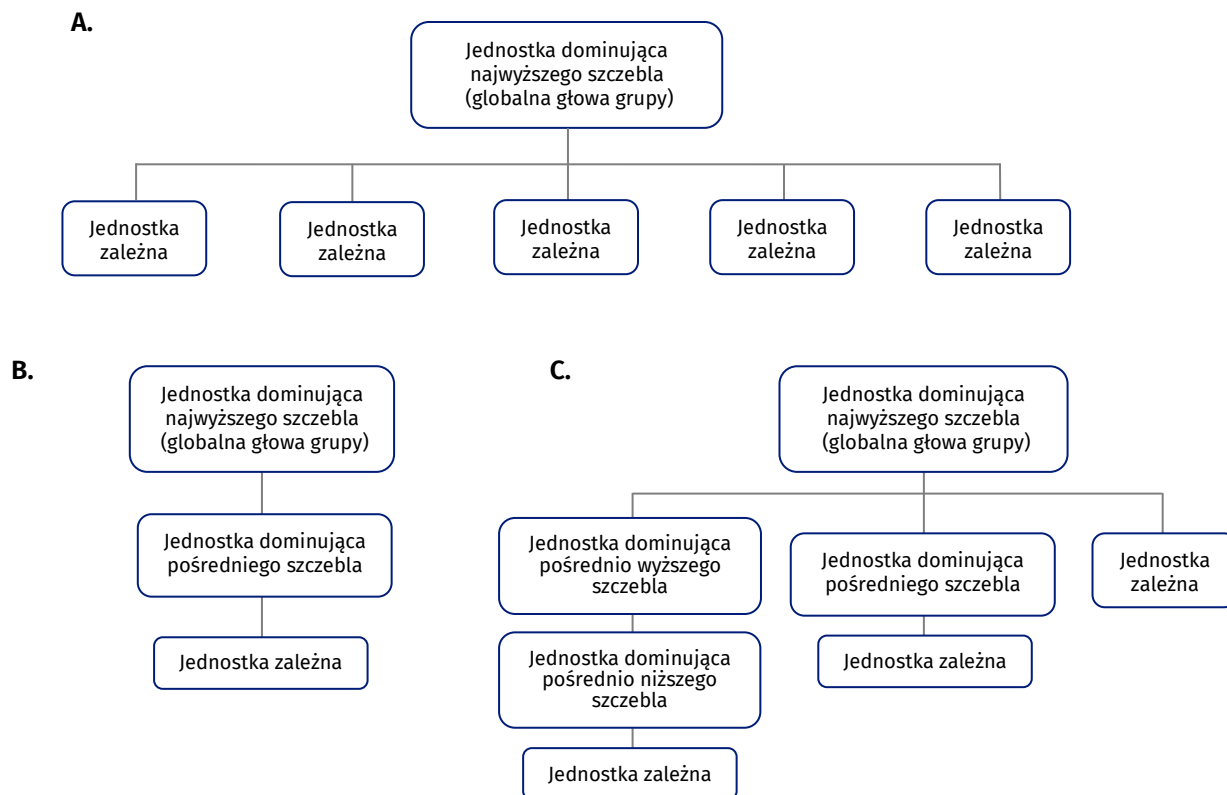
Kontrola oznacza możliwość decydowania o wspólnej strategii organizacji, wszelkie formy bezpośredniego lub pośredniego uzyskania przez jednostkę uprawnień, które osobno albo łącznie umożliwiają wywieranie decydującego wpływu na inną jednostkę lub jednostki.

Kontrola nad przedsiębiorstwem może być sprawowana bezpośrednio lub pośrednio, tj. poprzez inne jednostki wchodzące w skład grupy. Na skutek pośredniej zależności między jednostkami w grupach może występować wiele szczebli kontroli (zob. schemat 1B i 1C). Stąd jednostka dominująca może pełnić w łańcuchu powiązań kontrolnych różną rolę, tj.:

- **jednostki dominującej najwyższego szczebla (globalnej głowy grupy)**, tj. jednostki dominującej, która nie jest kontrolowana bezpośrednio ani pośrednio przez żadną inną jednostkę; pojęcie jednostki dominującej najwyższego szczebla odnosi się do jednostki najwyższej usytuowanej w łańcuchu powiązań kontrolnych lub
- **jednostki dominującej pośredniego szczebla**, tj. jednostki sprawującej kontrolę nad co najmniej jedną jednostką wchodzącą w skład grupy (jednostką zależną), a jednocześnie znajdującej się pod kontrolą innej jednostki dominującej (wyższego szczebla).

Ze względu na charakter i złożoność powiązań kontrolnych występujących pomiędzy jednostkami można wyróżnić grupy, w których występują wyłącznie bezpośrednie powiązania między jednostką dominującą najwyższego szczebla a jednostkami zależnymi (zob. schemat 1A) lub także pośrednie szczeble powiązań między jednostkami (zob. schemat 1B) albo złożone sieci powiązań bezpośrednich i pośrednich o wielu szczeblach kontroli (zob. schemat 1C).

Schemat 1. Przykłady powiązań kontrolnych między jednostkami w grupie przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne GUS.

W skład grupy przedsiębiorstw mogą wchodzić jednostki mające siedziby w różnych krajach. Ze względu na możliwość występowania w ramach grupy powiązań ponadnarodowych, wyróżniane się dwa podstawowe typy grup przedsiębiorstw:

- **krajowa grupa przedsiębiorstw**, tj. grupa składająca się z przedsiębiorstw (zarówno jednostek dominujących, jak i zależnych) mających siedziby wyłącznie na terenie jednego kraju,
- **międzynarodowa grupa przedsiębiorstw**, tj. grupa składająca się z co najmniej dwóch przedsiębiorstw mających siedziby w różnych krajach, przy czym w jednym z nich ma siedzibę jednostka dominująca najwyższego szczebla.

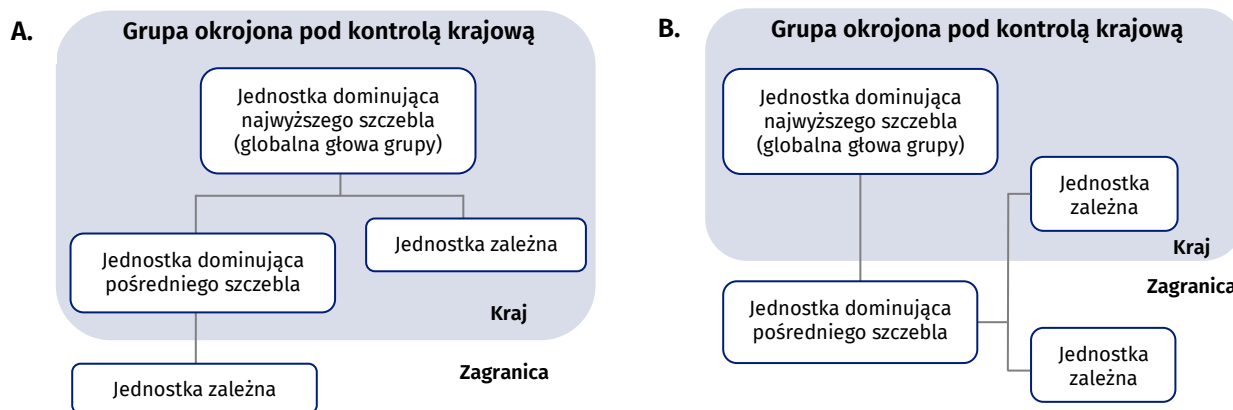
W statystyce europejskiej ta część grupy międzynarodowej, której przedsiębiorstwa mają siedziby na terenie jednego kraju określona jest mianem tzw. **okrojonej (niepełnej) grupy przedsiębiorstw**. Przyjmując jako kryterium podziału lokalizację jednostki dominującej najwyższego szczebla (tzw. globalnej głowy grupy), można wyróżnić grupę okrojoną pod kontrolą krajową lub zagraniczną.

Grupa okrojona pod kontrolą krajową to część grupy międzynarodowej, dla której jednostką dominującą najwyższego szczebla jest jednostka krajowa. Poza granicami kraju zlokalizowane są tylko jednostki od niej zależne (bezpośrednio lub pośrednio).

Struktury grup okrojonych pod kontrolą krajową są zróżnicowane. Mogą być proste, w skład których wchodzi kilka jednostek lub bardzo złożone, tworzone przez wiele jednostek na różnych szczeblach kontroli. Przykładowo w ramach tych struktur zagraniczne podmioty zależne mogą być kontrolowane bezpośrednio przez krajową jednostkę dominującą najwyższego szczebla (zob. schemat. 2B) lub poprzez inne jednostki dominujące

pośredniego szczebla, zlokalizowane w kraju lub za granicą (zob. schemat. 2A i 2B). Zagraniczne podmioty dominujące pośredniego szczebla mogą również kontrolować inne jednostki zależne zlokalizowane w kraju (zob. schemat. 2B).

Schemat. 2. Przykłady struktur grup okrojonych pod kontrolą krajową

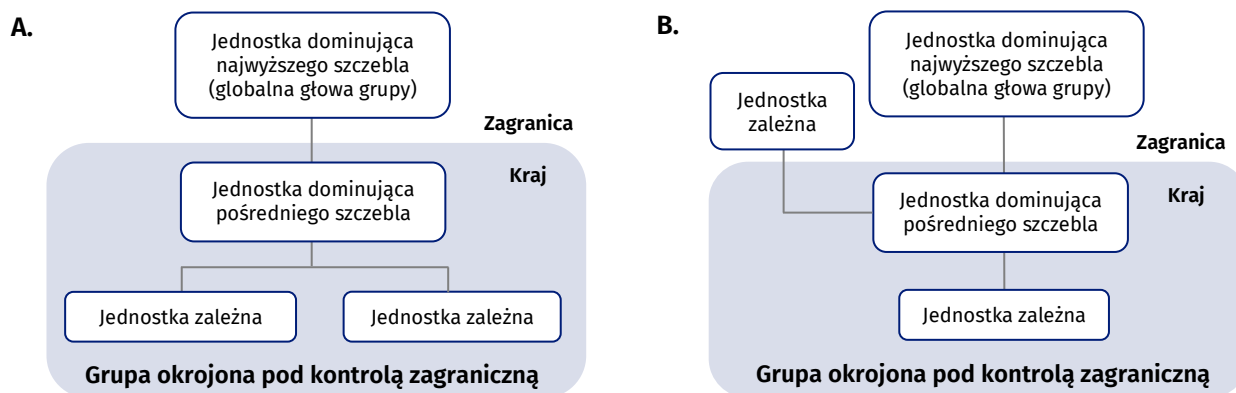

Źródło: Opracowanie własne GUS.

Grupa okrojona pod kontrolą zagraniczną to część grupy międzynarodowej zlokalizowana w jednym kraju, na czele której stoi krajowa jednostka dominująca pośredniego szczebla, będąca jednocześnie zależną od jednostki zagranicznej (zob. schemat 3).

Również struktury grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną mogą być zróżnicowane – proste lub złożone z kilku szczebli kontroli. Przykładowo w ramach tych struktur pod kontrolą krajowych jednostek dominujących pośredniego szczebla mogą być wyłącznie krajowe jednostki zależne (zob. schemat 3A), jak również zagraniczne jednostki zależne (zob. schemat 3B).

Schemat. 3. Przykłady struktur grup okrojonych pod kontrolą zagraniczną

Źródło: opracowanie własne GUS.

2. Zakres podmiotowy badania

Badanie grup przedsiębiorstw działających w Polsce prowadzone jest z częstotliwością roczną na formularzu GP – *Sprawozdanie statystyczne dla grup przedsiębiorstw*. Podmiotami zobowiązanymi do sporządzania sprawozdania są jednostki prawne należące do grup przedsiębiorstw, bez względu na liczbę pracujących, zorganizowane w formie spółek osobowych (z wyłączeniem spółek jawnych i partnerskich), spółek kapitałowych, oddziałów przedsiębiorców zagranicznych, przedsiębiorstw państwowych, spółdzielni, których przeważający rodzaj działalności jest zaklasyfikowany do następujących sekcji według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

Oznaczenie sekcji	Opis
A*	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J**	Informacja i komunikacja
K***	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
P****	Edukacja
Q*****	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R*****	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S*****	Pozostała działalność usługowa

* sekcja A – z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne

** sekcja J – z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną

*** sekcja K – z wyłączeniem banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo kredytowych, instytucji ubezpieczeniowych, biur i domów maklerskich, towarzystw i funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw i funduszy emerytalnych

**** sekcja P – z wyłączeniem szkół wyższych

***** sekcja Q – z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej

***** sekcja R – z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną

***** sekcja S – z wyłączeniem działu 94

Obowiązek sprawozdawczy w badaniu grup przedsiębiorstw nakładany jest na podmioty, które w roku poprzedzającym rok badania wykazały przynależność do grupy, zarówno w badaniu grup przedsiębiorstw, jak i w innych badaniach rocznych: badaniu podmiotów z kapitałem zagranicznym i badaniu podmiotów posiadających udziały w jednostkach z siedzibą za granicą. Badaniem są obejmowane także podmioty, których przynależność do grup została zidentyfikowana na podstawie innych źródeł.

Ze względu na powiązania występujące w ramach grup przedsiębiorstw, w badaniu mogą być pozyskiwane informacje o podmiotach prowadzących także inne rodzaje działalności.

Dalszym badaniem i analizą statystyczną objęte są zarówno wyodrębnione grupy przedsiębiorstw jak i wchodzące w ich skład jednostki prawne.

3. Zakres przedmiotowy badania

Zakres przedmiotowy badania grup przedsiębiorstw jest dostosowany do informacji, które mogą być dostarczane przez jednostki dominujące i zależne.

Od wszystkich podmiotów, które w końcu 2017 r. należały do grup przedsiębiorstw, pozyskiwane są informacje na temat:

- pozycji danej jednostki prawnej w łańcuchu kontroli w grupie. Podmioty powiązane określają swoją pozycję w grupie jako jednostki: dominujące najwyższego szczebla, dominujące pośredniego szczebla lub zależne,
- nazwy grupy i przeważającego rodzaju działalności grupy według klasyfikacji PKD 2007.

Od jednostek zależnych i dominujących pośredniego szczebla zbierane są:

- dane dotyczące jednostki sprawującej bezpośrednią kontrolę nad jednostką sprawozdawczą i jednostki dominującej najwyższego szczebla w grupie,
- informacje na temat udziału jednostki sprawującej bezpośrednią kontrolę w ogólnej liczbie głosów oraz w kapitale podstawowym jednostki sprawozdawczej.

Informacje pozyskiwane od podmiotów pełniących rolę jednostek dominujących (najwyższego szczebla lub pośredniego szczebla) w grupie to:

- data powstania grupy,
- wartość kapitału własnego grupy i udział w nim jednostki dominującej,
- liczba pracujących w grupie,
- jednostki bezpośrednio zależne, w tym m.in. informacje o objęciu spółki konsolidacją sprawozdań oraz udziale jednostki dominującej w kapitale zakładowym spółki zależnej,
- jednostki pośrednio zależne.

Jednostki dominujące, które konsolidują wyniki finansowe grup przedsiębiorstw, przekazują dodatkowo wybrane dane ze skonsolidowanego bilansu oraz rachunku zysków i strat, m.in. przychody, koszty, wyniki finansowe, wartość kapitału.

4. Metoda identyfikacji grup przedsiębiorstw

Zebrane w badaniu informacje od jednostek prawnych pozwalają ustalić łańcuch powiązań w zakresie kontroli i wyłonić na tej podstawie grupy przedsiębiorstw, w skład których wchodzi zarówno podmioty działające na terenie kraju jak i za granicą. Identyfikacja powiązań kontrolnych dokonywana jest na podstawie opracowanych przez Eurostat następujących kryteriów operacyjnych:

1. jednostka prawna bezpośrednio posiada ponad 50% głosów w innej jednostce prawnej (**kontrola bezpośrednia**),
2. jednostka prawna posiada ponad 50% głosów w innej jednostce prawnej poprzez jednostki zależne (**kontrola pośrednia**),
3. jednostka prawna obejmuje pełną konsolidację sprawozdania finansowe innej jednostki prawnej, a żadna inna jednostka prawna nie obejmuje konsolidacją tej samej jednostki (**kontrola poprzez pełną konsolidację**).
4. jednostka prawna kontroluje inną jednostkę prawną (jedną lub więcej), nawet jeśli posiada mniej niż 50% jej/ich siły głosu (**kontrola mniejszościowa**), lecz żadna inna jednostka prawna nie posiada większej siły głosów.

Wyodrębnianie grup prowadzone jest metodą „góra-dół”. Polega na identyfikacji – w łańcuchach powiązań – krajowych jednostek dominujących najwyższego szczebla, a następnie przypisaniu im jednostek od nich zależnych bezpośrednio i pośrednio. W metodzie tej przyjmuje się założenie, iż w danym momencie

przedsiębiorstwo może należeć tylko do jednej grupy, a grupy przedsiębiorstw mogą składać się jedynie z całych przedsiębiorstw (nie ich części). Zgodnie z przyjętym podejściem, podstawowe informacje dotyczące grupy przedsiębiorstw, w tym rodzaj ich działalności, liczba pracujących w grupie oraz wybrane skonsolidowane wyniki finansowe dla grup (wyłącznie w przypadku sporządzania przez grupę skonsolidowanego sprawozdania finansowego) pozyskiwane są od krajowych jednostek dominujących najwyższego szczebla. W przypadku grup międzynarodowych pod kontrolą zagraniczną wspomniane informacje uzyskuje się od najwyższej usytuowanej w łańcuchu kontroli krajowej jednostki dominującej pośredniego szczebla. W sytuacji braku sprawozdania od jednostki dominującej najwyższego szczebla, informacje o grupie pozyskiwane są od jednostek dominujących usytuowanych na niższym szczeblu kontroli w grupie przedsiębiorstw.

Ze względu na przyjętą metodę wyodrębniania grup („góra-dół”), w sytuacji braku pełnej informacji o grupie, tj. sprawozdania od krajowej jednostki dominującej, część podmiotów objętych badaniem nie jest wiązana w grupy przedsiębiorstw. Jednostki należące do grup, które są bezpośrednio zależne od podmiotów zagranicznych i nie mają powiązań z innymi podmiotami w kraju, nie są wiązane w grupy. Stanowią one odrębną zbiorowość i prezentowane są dla nich wybrane informacje, m.in. o rodzaju prowadzonej działalności i wielkości mierzonej liczbą pracujących.

5. Objasnienia podstawowych pojęć

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe to sprawozdanie finansowe sporządzane dla grupy przedsiębiorstw, obejmujące dane jednostki dominującej i jednostek od niej zależnych wszystkich szczebli, bez względu na ich siedzibę, zestawione w taki sposób, jakby grupa stanowiła jedną jednostkę.

Konsolidacja polega na łączeniu sprawozdań finansowych jednostek tworzących grupę kapitałową przez sumowanie odpowiednich pozycji sprawozdań finansowych jednostki dominującej i jednostek zależnych, z uwzględnieniem niezbędnych wyłączeń i korekt.

Aktywa stanowią powstały w wyniku dokonanych w przeszłości operacji zbiorów przydatnych gospodarczo, kontrolowanych przez jednostkę składników majątkowych (zasobów), o wiarygodnie ustalonej wartości, które według oczekiwań przyniosą w przyszłości korzyści ekonomiczne. Aktywa bilansu dzielą się na aktywa trwałe i aktywa obrotowe. Od 1 stycznia 2016 r. aktywa obejmują także należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne.

Aktywa trwałe obejmują wartości niematerialne i prawne, rzeczowe aktywa trwałe, należności długoterminowe, inwestycje długoterminowe oraz długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Zapasy to rzeczowe składniki aktywów obrotowych, do których zalicza się: materiały – surowce, materiały podstawowe i pomocnicze, półfabrykaty obcej produkcji, opakowania, części zamienne i odpady; produkty gotowe – wyroby gotowe, wykonane usługi, zakończone roboty, w tym także budowlano-montażowe, prace naukowo-badawcze, prace projektowe, geodezyjno-kartograficzne, itp.; półprodukty i produkty w toku – produkcję niezakończoną, tj. produkcję (usługi, w tym roboty budowlane) w toku oraz półfabrykaty (półprodukty) własnej produkcji; towary – rzeczowe składniki majątku obrotowego nabyte w celu odsprzedaży w niezmienionej postaci; zaliczki na poczet dostaw zapasów.

Pasywa obejmują kapitały (fundusze) własne oraz zobowiązania i rezerwy na zobowiązania.

Kapitał (fundusz) własny wykazywany według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki obejmuje: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Kapitał (fundusz) podstawowy to rzeczywisty wkład właściciela lub współwłaściciela, wniesiony na uruchomienie jednostki gospodarczej z chwilą jej założenia, ewentualnie później podwyższony.

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania są wynikającym z przyszłych zdarzeń obowiązkiem wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które powodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki. Obejmują rezerwy na zobowiązania, zobowiązania długoterminowe, zobowiązania krótkoterminowe oraz rozliczenia międzyokresowe.

Przychody z całokształtu działalności (przychody ogółem) obejmują przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe.

Przychody operacyjne ogółem obejmują przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz pozostałe przychody operacyjne.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów to przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami; oraz przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, tj. nabyte w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowe aktywa obrotowe oraz produkty wytworzone przez jednostkę, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji, jak również kwoty należne za sprzedane towary i materiały, niezależnie od tego, czy zostały zapłacone.

Pozostałe przychody operacyjne to przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie (w tym w drodze darowizny) aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa, przychody związane ze zdarzeniami losowymi.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności (koszty ogółem) obejmują koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

Koszty operacyjne ogółem obejmują koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów oraz pozostałe koszty operacyjne.

Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów obejmują koszt własny sprzedanych produktów (tj. koszty podstawowej działalności operacyjnej pomniejszone o koszty wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów) oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu lub nabycia.

Pozostałe koszty operacyjne to koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych i środków trwałych w budowie, amortyzacja oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe, straty związane ze zdarzeniami losowymi.

Wynik finansowy z działalności operacyjnej to różnica między przychodami operacyjnymi ogółem a kosztami operacyjnymi ogółem.

Wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (-).

Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów. Wpływają na wynik finansowy podatek

dochodowy obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Część odroczona stanowi różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego.

Wynik finansowy netto to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

Wskaźnik rentowności aktywów to relacja wyniku finansowego netto do wartości aktywów.

Wskaźnik rentowności kapitału własnego to relacja wyniku finansowego netto do wartości kapitału (funduszu) własnego.

Wskaźnik rentowności sprzedaży netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

Wskaźnik produktywności aktywów to relacja przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do wartości aktywów.

Wskaźnik ogólnego zadłużenia to relacja zobowiązań i rezerw na zobowiązania do wartości aktywów (pasywów).

Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego to relacja zobowiązań i rezerw na zobowiązania do wartości kapitału (funduszu) własnego.

Pracujący – do pracujących zalicza się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, tj. umowy o pracę, powołania, mianowania lub wyboru (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo); pracodawców i pracujących na własny rachunek: właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) oraz osoby pracujące na własny rachunek; agentów; osoby wykonujące pracę nakładczą; członków spółdzielni produkcji rolniczej.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą różnić się od podanych wielkości „ogółem”.

Methodological notes

Detailed information on enterprise groups survey can be found in the „Methodological handbook. Non-financial enterprises surveys” at the Statistics Poland website <https://stat.gov.pl/en/publications/>.

1. Enterprise groups: concept, characteristic, structure

In the European statistics, in accordance with the Council Regulation (EEC) No. 696/93, an enterprise group is defined as an association of enterprises bound together by legal and/or financial links, having common decision-making centre and centralising certain aspects of financial management and taxation. According to this definition, in the publication we assume that:

An enterprise group consists of enterprises that are independent in legal terms, but rely on each other economically due to the control and/or ownership links between them. The links between the parent unit and its subsidiaries can be identified within the group. An enterprise group can be set up as a result of given legal relations or a decisive influence of one enterprise on the activities of another one, also as a consequence of entering into an agreement. Capital relations should not always be the main criterion for the existence of a group – rather a common centre of economic decisions determining the activity strategy. An enterprise group may have more than one decision-making centre, especially for making decisions regarding the strategy, production, sales, taxation, financial policy. It constitutes an economic unit as a whole which is empowered to make choices, particularly concerning units which it comprises. Groups of enterprises can often be divided into subgroups.

The existence of an enterprise group is certified by presence of control links between at least two units – parent entity and a subsidiary.

Parent entity is the unit which controls at least one unit belonging to a group (a subsidiary).

Subsidiary (an affiliate) is a unit that is controlled by the parent unit.

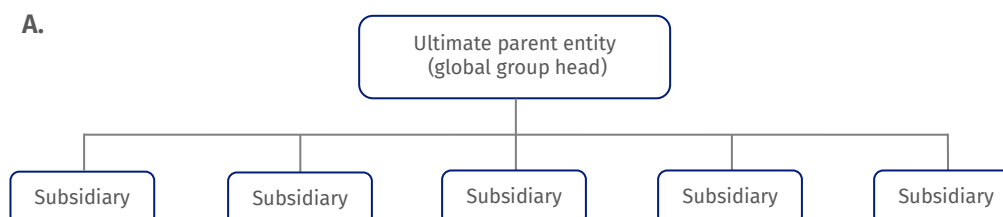
Control defines the ability to determine a joint organization strategy, and involves all forms of direct or indirect deriving rights by the unit, that, individually or altogether, allow to exercise dominant influence over one or set of units.

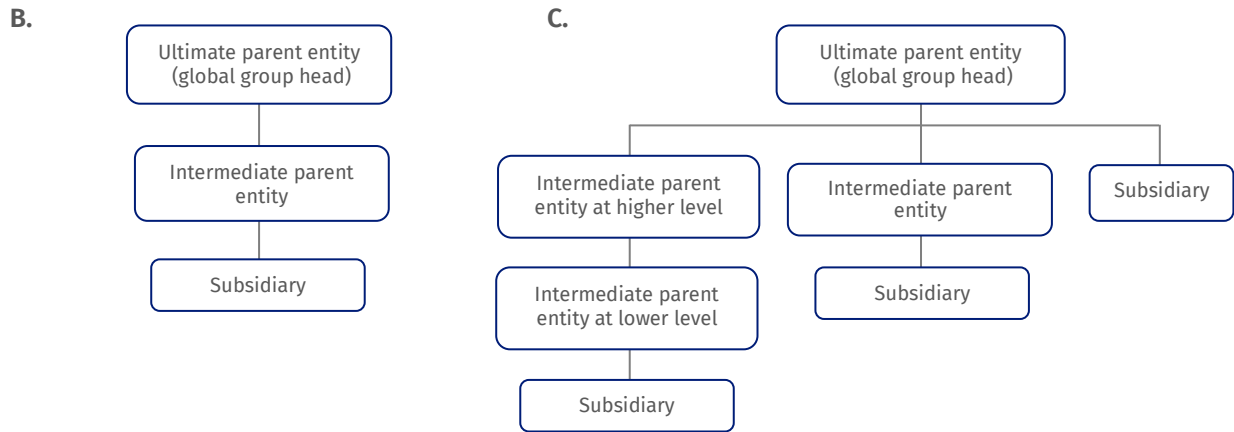
Control over an enterprise may be exercised directly or indirectly, i.e. through other group entities (subsidiaries). As a result of indirect dependencies among entities many levels of control in groups can exist (see Figure 1B and 1C). Hence, in the control chain parent entity may act as:

- **ultimate parent entity (global group head)**, i.e. a parent unit which is not controlled either directly or indirectly by any other unit; ultimate parent refers to the unit being at the top of the control chain or
- **intermediate parent entity**, i.e. is a unit which controls at least one unit belonging to a group (a subsidiary) and at the same time is under control of another parent (higher level parent unit).

Due to the nature and complexity of the control relationships between entities, we can distinguish groups with only direct links between ultimate parent entity and subsidiaries (see Figure 1A) or also intermediate levels of relationships between entities (see Figure 1B) or complex networks of direct and indirect links with multiple levels of control (see Figure 1C).

Figure 1. Examples of control links between units in the enterprise group

Source: GUS own elaboration.

An enterprise group may include units which have headquarters in different countries. Due to the possibility of occurrence of transnational links within the group, two basic types of enterprise groups are distinguished:

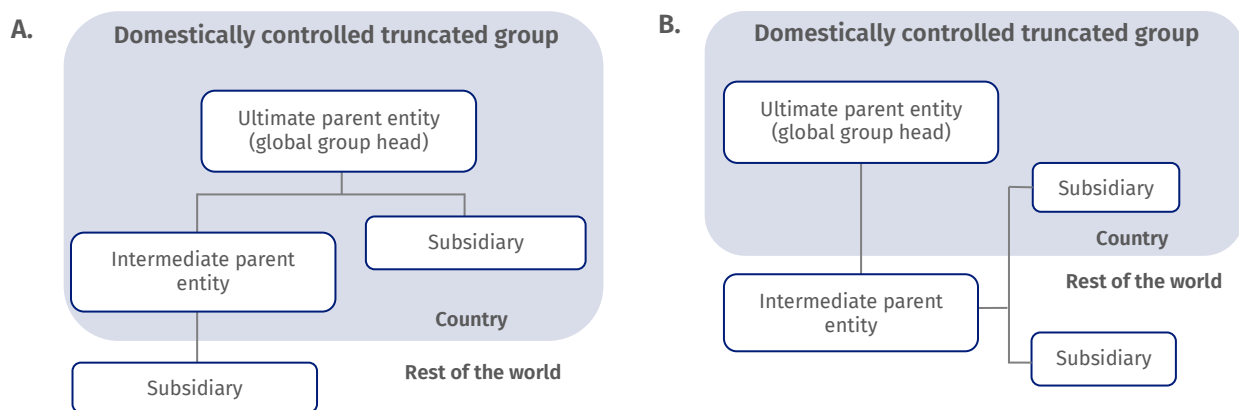
- a **domestic (national) enterprise group** – composed only of enterprises (both parent units and subsidiaries) that are resident in the same country,
- a **multinational enterprise group** composed of at least two enterprises located in other countries, with ultimate parent unit (global group head) located in one of them.

In the European statistics a part of a multinational group, where enterprises are located in the same country is called **truncated enterprise group**. Assuming the location of the ultimate parent unit as a criterion for the division, domestically controlled truncated group or foreign controlled truncated group are distinguished.

Domestically controlled truncated group is a part of a multinational group where the ultimate parent unit (global group head) is a domestic unit. Only its subsidiaries (direct or indirect) are located abroad.

The structures of truncated enterprise groups under national control are diverse. They can be simple, consisting of several units or very complex, created by many units at various levels of control. For example, within these structures, foreign subsidiaries may be controlled directly by ultimate parent entity (see Figure 2B) or by other intermediate parent entities located in the country or abroad (see Figure 2A and 2B). Intermediate parent entities located abroad may also control other subsidiaries located in the country (see Figure 2B).

Figure 2. Examples of domestically controlled truncated groups

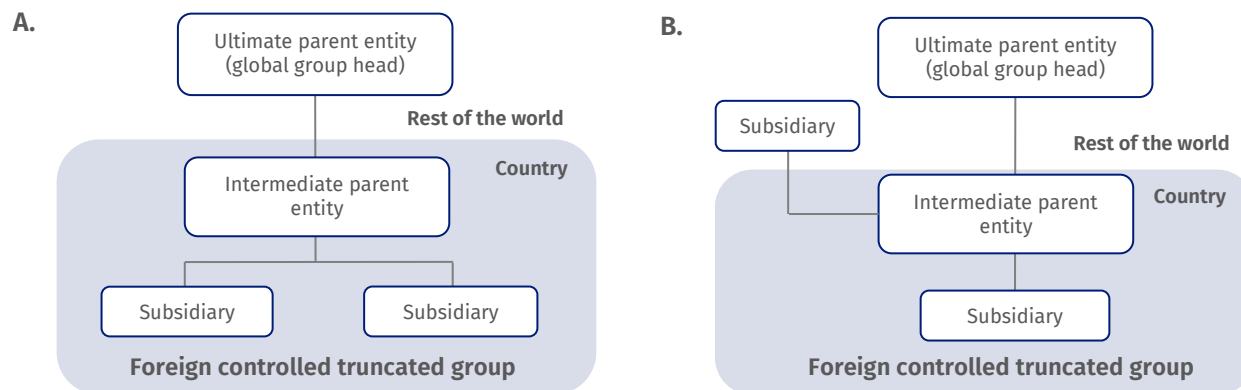

Source: GUS own elaboration.

Foreign controlled truncated group is a part of a multinational group located in one country, where head of truncated group is a domestic unit which at the same time is dependent on a foreign entity (see Figure 3).

Also, the structures of foreign controlled truncated groups can be varied – simple or composed of several levels of control. For example, within these structures, only domestic subsidiaries (see Figure 3A) as well as foreign subsidiaries (see Figure 3B) may be under the control of domestic intermediate parent entities.

Figure 3. Examples of foreign controlled truncated groups

Source: GUS own elaboration.

2. Scope of the survey

The survey on enterprise groups in Poland is conducted with annual frequency, on a GP form – *A statistical report for enterprise groups*. The report is addressed to entities which belong to enterprise groups, irrespective of the number of persons employed, organised in the form of commercial companies (partnerships and corporations), branches of foreign enterprises, state-owned enterprises, cooperatives, whose main kind of economic activity is classified to the following sections of the Polish Classification of Activity PKD 2007 (NACE ver. 2.0):

Section	Description
A*	Agriculture, forestry and fishing
B	Mining and quarrying
C	Manufacturin
D	Electricity, gas, steam, and air conditioning supply
E	Water supply; sewerage and waste management and remediation activities
F	Construction
G	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
H	Transportation and storage
I	Accommodation and food service activities
J**	Information and communication
K***	Financial and insurance activities
L	Real estate activities
M	Professional, scientific and technical activities
N	Administrative and support service activities
P****	Education
Q*****	Human health and social work activities

R*****	Arts, entertainment and recreation
S*****	Other service activities

- * section A – excluding natural persons running individual farms
- ** section J – excluding cultural institutions with legal personality
- *** section K – without banks, cooperative savings and credit unions, insurance companies, brokerage houses, investment funds and pension funds
- **** section P – without higher education
- ***** section Q – without independent health care facilities
- ***** section R – excluding cultural institutions with legal personality
- ***** section S – without division 94

The reporting obligation in the survey of enterprise groups is imposed on entities that in the year preceding the survey year demonstrated affiliation to the group, both in the survey of enterprise groups and in other annual surveys: survey of entities with foreign capital and survey of entities holding shares in entities established abroad. The survey also covers entities whose group affiliation has been identified on the basis of other sources.

Due to the links occurring within enterprise groups, information on entities conducting other kind of activity may also be obtained in the survey.

Further statistical analysis covers both delineated enterprise groups and entities belonging to them.

3. *Content of the survey*

The content of the survey of enterprise groups is adapted to the information that may be provided by parent entities and subsidiaries.

From all entities that at the end of the year 2017 belonged to enterprise groups, information on the following is obtained:

- the position of a given legal entity in the control chain in the group: entities in the group determine their position in the group as the ultimate parent units, intermediate parent units or subsidiaries,
- the name of the group and the predominant kind of economic activity of the group according to the NACE Rev. 2 classification.

The following are collected from the subsidiaries and intermediate parent entities:

- data regarding the entity that has direct control over the reporting entity and the ultimate parent entities in the group,
- information on the share of the entity that exercises direct control in the total number of votes and in the share capital of the reporting entity.

The information obtained from entities acting as parent entities (ultimate or intermediate) in a group is:

- date of the group's establishment,
- the value of the group's equity and share of the parent entity in it,
- number of persons employed in the group,
- direct subsidiaries, including information on the company's consolidation of financial statements and the share of the parent unit in the share capital of the subsidiary,
- indirect subsidiaries.

Parent entity that consolidate the financial results of enterprise groups additionally provide selected data from the consolidated balance sheet and profit and loss account, among others revenues, costs, financial results, capital value.

4. Enterprise groups' identification method

Information from legal units collected in the survey enable to establish the chain of relations with regard to control and, on this basis, to delineate enterprise groups creating a set composed of both domestic and foreign entities.

To identify control links the following operational criteria developed by Eurostat are applied:

1. a legal unit directly owns more than 50% of the voting rights of another legal unit (**direct control**),
2. a legal unit indirectly owns more than 50% of voting rights of another legal unit, through subsidiaries (**indirect control**),
3. a legal unit fully consolidates the accounts of another legal unit and no other legal unit consolidates the same legal unit (**control by virtue of full consolidation**).
4. a legal unit controls one or a set of legal unit, even though it owns less or 50% of its voting rights (**effective minority control**) and no other legal unit owns more

Delineation of enterprise groups is conducted according with the "top-down" method. It comprises identification of domestic ultimate parent entities in control chains and assigning subsidiaries (direct and indirect) to them. Assumption in this method is that at the given moment, an enterprise can belong only to one group and enterprise group may consist only of complete enterprises (not parts of them). In accordance with the taken approach essential information on enterprise groups, in which their main kind of economic activity, the number of persons employed within the group and selected consolidated financial results of groups (only for groups which consolidate their financial statements), are acquired from domestic ultimate parent entities. In the case of foreign controlled truncated groups the above information are obtained from the intermediate parent entity located at the highest level of domestic control chain. In the absence of statistical report from the ultimate parent entity information on the group are acquired from parent entities situated at lower level of control chain in the enterprise group.

Due to the adopted method of delineation of enterprise groups ("top-down"), in the absence of full information about the group, i.e. statistical report from domestic parent entity, part of entities included in the survey are not selected into delineated enterprise groups. Also entities belonging to enterprise groups, which are under foreign direct control and have no links with other domestic entities are not selected into delineated enterprise groups. They constitute separate set of units, and basic information on, among others, their kind of principal activity and their size measured by number of persons employed are presented.

5. Basic definitions

Consolidated financial statement is a financial statement of enterprise group which includes data of the parent unit and its subsidiaries at all levels, irrespective of the country in which their offices are located, compiled in such a way as if the group constituted one unit.

Consolidation means linking financial statements of units constituting a capital group by summing up relevant items of the parent and subsidiaries financial statements, including necessary exclusions and corrections.

Assets comprise, resulting from the conducted operations in the past, total set of elements of property (economic resources), economically useful and controlled by the unit, with reliably established value, that are expected to bring some economic benefits in the future. The balance sheet assets are composed of fixed assets and current assets. As of 1 Jan. 2016, the assets also include unpaid share capital and own shares.

Total fixed assets include intangible assets, tangible fixed assets, long-term receivables, long-term investments and long-term inter-period settlements

Current assets are part of unit-controlled property resources used in operating activities of a reliably determined fair value, arising from past events that will provide the unit with economic benefits in the future. They include stocks (current tangible assets) and short-term: receivables, investments and inter-period settlements.

Stocks are tangible current assets, which include: materials – raw materials, primary and auxiliary materials, semi-finished third-party products, packaging, spare parts and waste; finished products – final articles, performed services, completed works, including construction and assembly works, research and development works, design works, geodetic and cartographic works, etc.; semi-finished products and work in progress – unfinished production, i.e. production (services, including construction works) in progress and semi-finished products of own production; goods for resale – tangible current assets acquired for resale in unchanged form; advances for deliveries.

Total equity and liabilities cover own capital (equity), liabilities and provisions for liabilities.

Equity (fund), accounted in accordance with the law, the provisions of the articles of association or the establishment agreement, includes: share capital (fund), supplementary capital (fund), revaluation reserve (fund), other reserve capitals (funds), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year..

Share capital (fund) is the actual contribution of the owner or co-owner, provided to start up the economic unit at the time of its establishment, increased later if needed.

Liabilities and provisions for liabilities are obligations resulting from future events to provide benefits of a reliably determined value that causes use of already held or future unit assets. They include provisions for liabilities, long-term liabilities, short-term liabilities and inter-period settlements.

Revenues from the whole activity (total revenues) include net revenues from sales of products, goods and materials, other operating revenues as well as financial revenues.

Total operating revenues include net revenues from sales of products, goods and materials and other operating revenues.

Net revenues from sale of products, goods and materials are net revenues from domestic and export sales of products (finished, semi-finished and services) manufactured by the unit, as well as packaging, equipment and third party services, if invoiced to customers along with products; and net revenues from sale of goods and materials, that is tangible current assets and products manufactured by the unit, purchased for resale in the same condition as received, if they are sold in a chain of own stores along with the foreign goods, as well as amounts due for goods and materials sold, regardless of whether or not they have been paid.

Other operating revenues are revenues indirectly related to the unit's operating activities, in particular: profit from the disposal of non-financial fixed assets (fixed assets, fixed assets under construction, intangible assets, real estate investments and rights), obtained free of charge (including donations) assets (cash), damages, reversed provision, adjustments of write-offs revaluing non-financial assets, revenues from social welfare activities, income from rent or lease of fixed assets or investments in real estate and rights, revenues associated with extraordinary events.

Costs of obtaining revenues from the whole activity (total costs) include costs of products, goods and materials sold, other operating and financial costs.

Total operating costs include costs of products, goods and materials sold, and other operating costs.

Costs of products, goods and materials sold include cost of products sold (i.e. basic operation costs decreased by the costs of generating benefits for the need of the unit and corrected by change in stock products) and value of goods and materials sold according to procurement or purchase prices.

Other operating costs are costs indirectly related to the unit's operating activity, in particular: loss on disposal of non-financial fixed assets and fixed assets under construction, depreciation of leased or rented fixed assets, unplanned depreciation (impairment charges), penalties, fines, damages, receivables written off in part or in full as a result of bankruptcy, composition or restructuring proceeding, provisions created for certain or highly probable future liabilities (loss on economic transactions in progress), write-offs revaluing non-financial assets, costs of maintaining social facilities, donations or free of charge transferred fixed assets, losses related to extraordinary events.

Financial result from operating activity is the difference between total operating revenues and total operating costs.

Gross financial result is calculated as the difference of total revenues and total costs – in case of surplus of total costs over total revenues, the financial result is recorded with the sign (-).

Obligatory encumbrances on gross financial result include corporate income tax and other payments under separate regulations. The income tax affecting the financial result includes current and deferred part. The deferred part is the difference between deferred income tax provisions and deferred income tax assets (due to temporary differences between gross financial result and taxable base, resulting from differences in the time of recognition of revenue and cost in accordance with accounting regulations and tax provisions) as of the end and beginning of the reporting period.

Net financial result is a gross financial result less obligatory encumbrances.

Return on assets indicator is the relation of the net financial result to the value of assets.

Return on equity indicator is the relation of net financial result to the value of the equity (fund).

Net sales profitability indicator is the relation of the net financial result to the net revenues from the sale of products, goods and materials.

Asset productivity indicator is the relation of net revenues from sales of products, goods and materials to the value of assets.

Total debt indicator is the relation of liabilities and provisions for liabilities to assets (total equity and liabilities).

Debt-equity indicator is the relation of liabilities and provisions for liabilities to the value of equity (fund).

Persons employed (working) include employees hired on the basis of an employment contract, i.e. labour contract, designation, appointment or election (including seasonal and temporary workers); employers and own-account workers: owners and co-owners (including contributing family workers) of units conducting economic activity (excluding company's partners not working in the company) and own-account workers; agents; outworkers; members of agricultural production cooperatives.

Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total

Aneks tabelaryczny

Tabular appendix

Spis tablic dostępnych w formie odrębnego pliku Excel

List of tables available in a separate Excel file

- Tablica 1. Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób na tle przedsiębiorstw niefinansowych według klas wielkości i sekcji PKD w 2017 r.
Table 1. Domestic entities belonging to enterprise groups with 10 and more persons employed on the background of non-financial entities by size class and NACE section in 2017
- Tablica 2. Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw według pozycji w grupie i sekcji PKD w 2017 r.
Table 2. Domestic entities belonging to enterprise groups by position in the group and NACE section in 2017
- Tablica 3. Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw według pozycji w grupie i województw w 2017 r.
Table 3. Domestic entities belonging to enterprise groups by position in the group and voivodship in 2017
- Tablica 4. Podmioty krajowe należące do grup przedsiębiorstw według pozycji w grupie i formy prawnej w 2017 r.
Table 4. Domestic entities belonging to enterprise groups by position in the group and legal form in 2017
- Tablica 5. Regiony lokalizacji zagranicznych jednostek dominujących najwyższego szczebla według sekcji PKD grupy w 2017 r.
Table 5. Regions of location of foreign ultimate parent entities by NACE section of the group in 2017
- Tablica 6. Regiony lokalizacji zagranicznych jednostek zależnych od podmiotów polskich według sekcji PKD grupy w 2017 r.
Table 6. Regions of location of foreign subsidiaries controlled by domestic entities NACE section of the group in 2017
- Tablica 7. Kraje lokalizacji zagranicznych jednostek wchodzących w skład wyodrębnionych grup w 2017 r.
Table 7. Countries of location of foreign entities belonging to delineated groups in 2017
- Tablica 8. Grupy przedsiębiorstw prowadzące działalność w 2017 r. według typów grup i roku powstania
Table 8. Enterprise groups conducting activity in 2017 by type and year of establishment
- Tablica 9. Grupy przedsiębiorstw według typów grup i sekcji PKD w 2017 r.
Table 9. Enterprise groups by type of group and NACE section in 2017
- Tablica 10. Pracujący w grupach przedsiębiorstw według typów grup i sekcji PKD w 2017 r.
Table 10. Persons employed in enterprise groups by type of group and NACE section in 2017
- Tablica 11. Pracujący w grupach przedsiębiorstw według typów grup i działów w sekcji Przetwórstwo przemysłowe w 2017 r.

- Table 11. *Persons employed in enterprise groups by type of group and NACE division in Manufacturing in 2017*
- Tablica 12. Pracujący w grupach przedsiębiorstw według klasy wielkości grupy i sekcji PKD w 2017 r.
- Table 12. *Persons employed in enterprise groups by size class of group and NACE section in 2017*
- Tablica 13. Grupy przedsiębiorstw według typów grup i liczby pracujących (stan w dniu 31 XII 2017 r.)
- Table 13. *Enterprise groups by type of group and number of persons employed (as of 31 XII 2017)*
- Tablica 14. Grupy przedsiębiorstw według typów grup i wartości kapitału własnego w 2017 r.
- Table 14. *Enterprise groups by type of group and the value of equity in 2017*
- Tablica 15. Wybrane dane ze skonsolidowanych bilansów według sekcji PKD grup przedsiębiorstw w 2017 r.
- Table 15. *Selected data from consolidated balance sheets by NACE section of enterprise group in 2017*
- Tablica 16. Wybrane dane ze skonsolidowanych bilansów według typów grup przedsiębiorstw w 2017 r.
- Table 16. *Selected data from consolidated balance sheets by type of enterprise group in 2017*
- Tablica 17. Wybrane dane ze skonsolidowanych rachunków zysków i strat według sekcji PKD grup przedsiębiorstw w 2017 r.
- Table 17. *Selected data from consolidated profit and loss accounts by NACE section of enterprise group in 2017*
- Tablica 18. Wybrane dane ze skonsolidowanych rachunków zysków i strat według typów grup przedsiębiorstw w 2017 r.
- Table 18. *Selected data from consolidated profit and loss accounts by type of enterprise group in 2017*
- Tablica 19. Wskaźniki rentowności według sekcji PKD
- Table 19. *Profitability indicators by NACE section*
- Tablica 20. Wskaźniki produktywności i zadłużenia grup przedsiębiorstw według sekcji PKD
- Table 20. *Productivity and debt indicators of enterprise groups by NACE section*
- Tablica 21. Wskaźniki rentowności, produktywności i zadłużenia według typów grup przedsiębiorstw
- Table 21. *Profitability, productivity and debt indicators by type of enterprise group*